

СҮРӨТ ЁНЁРҮ

*Жалпы орто билим берүүчү мектептердин
1-классы үчүн окуу китеби*

*Өзбекстан Республикасынын Элге билим берүү
министрлиги тарабынан басууга сунушталган*

Биринчи басылышы

Ташкент – 2021

УЎК 75.02(075.3)
КБК 85.1я71
С 18

Түзүүчүлөр:
Алфия Салихова, Дилфуза Шаякубова, Барно Юнусова

Жооптуу редактор:
Аскарали Сулайманов

Рецензенттер:

- А. Умаров – Камолиддин Бехзад атындагы улуттук сүрөтчүлүк жана дизайн институтунун «Миниатюра жана китеп графикасы» кафедрасынын окутуучусу.
- А. Имамова – Республикалык адистештирилген дизайн мектебинин жогорку катогориялуу мугалими, искусство таануучу.
- З. Агзамова – Республикалык адистештирилген дизайн мектебинин улук окутуучусу.
- Н. Вахидова – Ташкент шаары Янгихаёт районундагы 32- сандуу жалпы орто билим берүүчү мектептин мугалими.

Сүрөт өнөрү [Текст]: окуу китеби 1-класс / А. Салихова [ж. башк.] / – Ташкент: Республикалык билим берүү борбору, 2021. – 72 б.

ISBN 978-9943-7115-7-0

УЎК 75.02(075.3)
КБК 85.1я71

Шарттуу белгилер:

– үйрөнөбүз

– сабактын
аякталышы

– тартабыз

– боёйбуз

– тапшырма

*Республикалык максаттуу китеп фонду каражаттары
эсебинен басылды.*

*Оригинал макет жана дизайн концепциясы Республикалык билим берүү
борбору тарабынан даярдалды.*

ISBN 978-9943-7115-7-0

© Республикалык билим берүү борбору, 2021

М А З М У Н У

1. ГРАФИКА

Сүрөт өнөрү сабагына керектүү каражаттар	3
Сызыктын түрлөрү	6
Кызыктуу фигуралар	8
Шайыр сандар	10
Күн желесинин түстөрү	12
Түстөр жана гүлдөр	14
Жалбырактын сүрөтүн тартуу	16
«Күздүн берекеси» темасында сүрөт иштөө	18
Бакчадагы кирпичи	22

2. АЙКЕЛ ЖАСОО

Улуттук идиш-аяктар жана мөмөлөрдү жасоо	26
Жөжө менен өрдөктүн фигурасын жасоо	32
Күчүк менен мышыктын фигурасын жасоо	34
Балыктын көрүнүшүн иштөө ...	36
Жираф менен пилдин фигурасын жасоо	37
Пингвиндин фигурасын жасоо	39
«Жаңы жыл» (жыйынтыктоочу сабак)	40

3. Живопись

«Кышкы пейзаж» темасында сүрөт иштөө	42
Коёндун сүрөтүн тартуу	44
Түлкүнүн сүрөтүн тартуу	45
Аюунун сүрөтүн тартуу	47

Байчечекей гүлүнүн

сүрөтүн тартуу	48
«Вазадагы гүлдөр»	50
«Апакеме белек» темасында сүрөт иштөө	51
1-текшерүү иши. «Гүлдесте» темасында сүрөт иштөө	52
«Өлкөбүздө Нооруз» темасында сүрөт иштөө	53

4. КОМПОЗИЦИЯ

«Геометриялык фигуралардан турган жаратылыш» темасында композиция иштөө	56
Каакым гүлү (чөптөр менен) темасында композиция иштөө	58
Көпөлөктөр (гүлдөрдүн үстүндө) темасында композиция иштөө	60
«Бал аары жана эл кайда көчөт коңузу» (Бал аары уясы жана гүлдөрү) темасында композиция иштөө	61
«Ийнелик жана кумурска» (дарактын бутагында жана жалбырагында) темасында композиция иштөө	62
«Жаратылыш койнундагы курт-кумурскалар» темасында композиция иштөө	64
2-текшерүү иши. «Гүлзар» темасында композиция иштөө	66
«Жайкы саякат» темасында композиция иштөө	68

ГРАФИКА

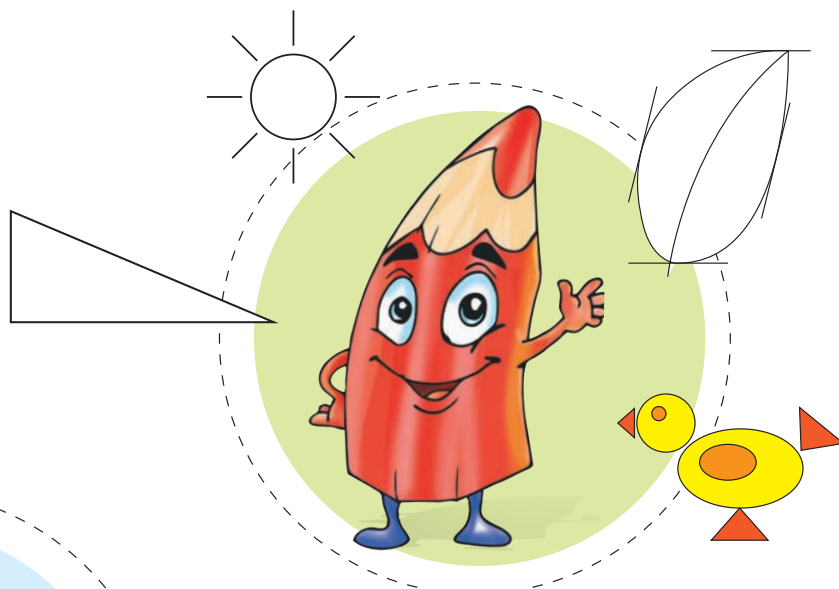
СҮРӨТ ӨНӨРҮ САБАГЫНА КЕРЕКТҮҮ КАРАЖАТТАР

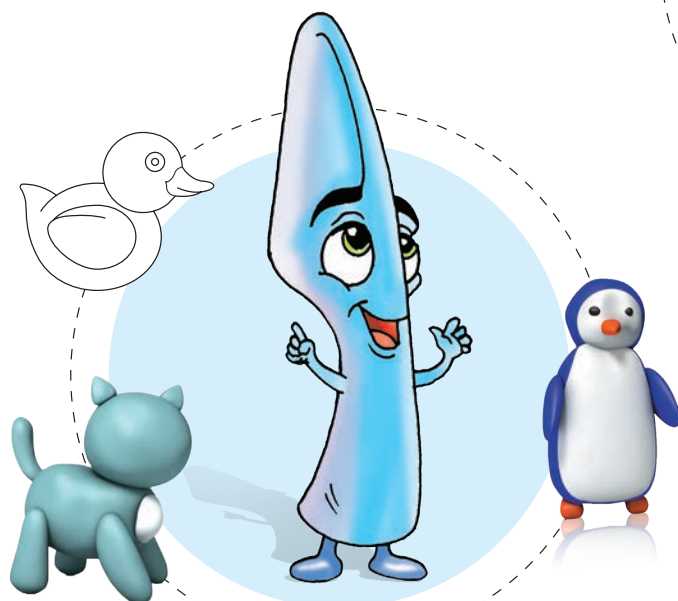
Иш дептеринин 3-бетине түстүү калем-дердин жардамында «Менин сүйүктүү оюнчугум» темасында сүрөт тарт.

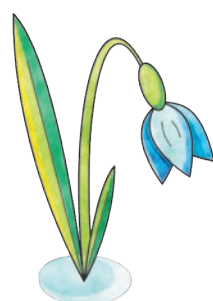
СУРӨТ ӨНӨРҮ ТҮРЛӨРҮ

Графика

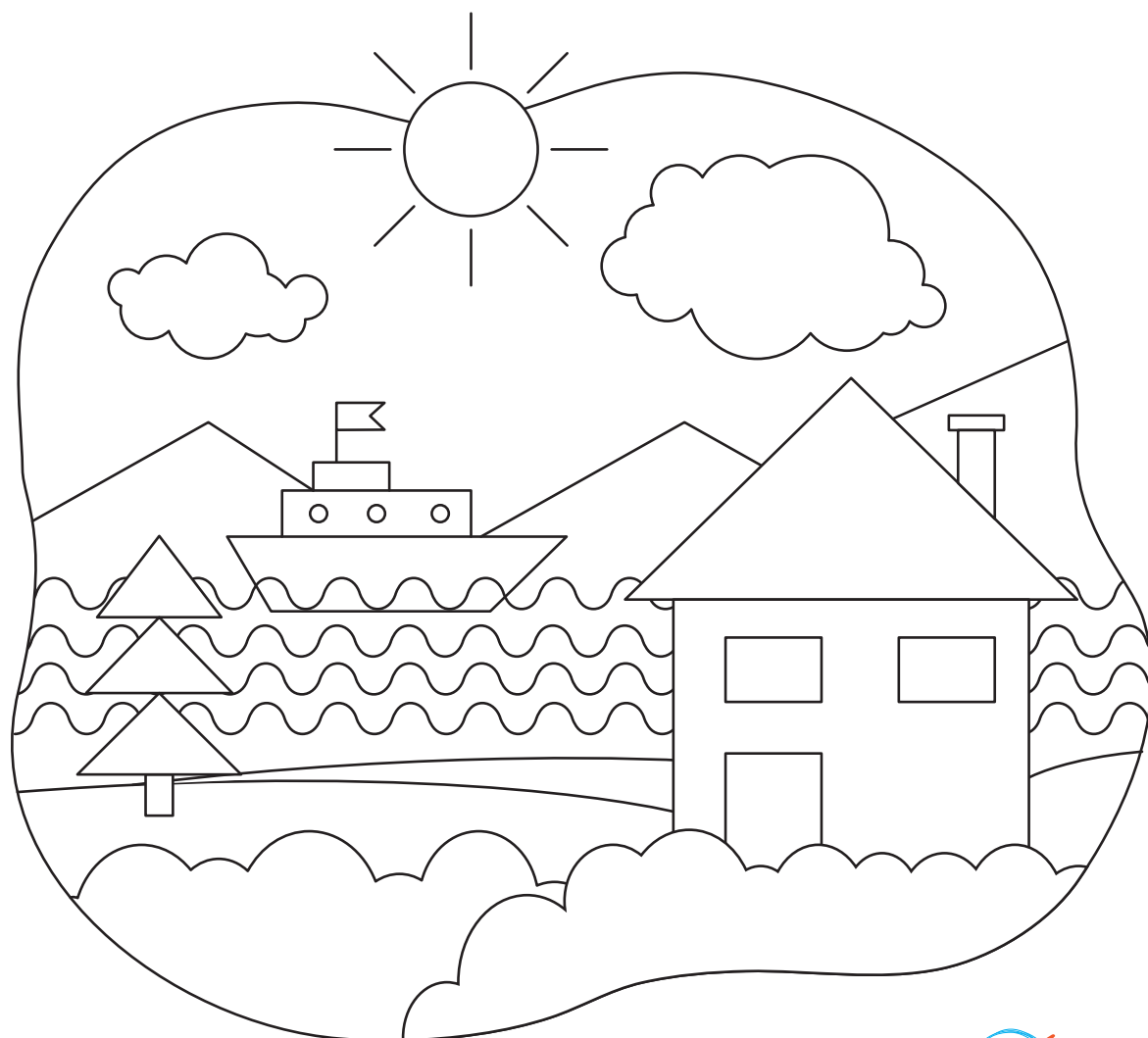
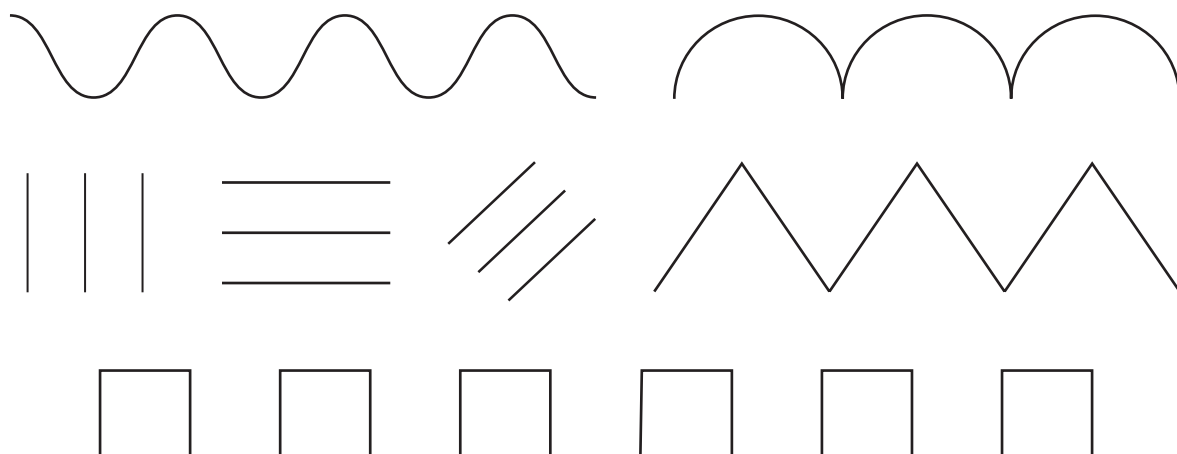

Айкел жасоо

Живопись

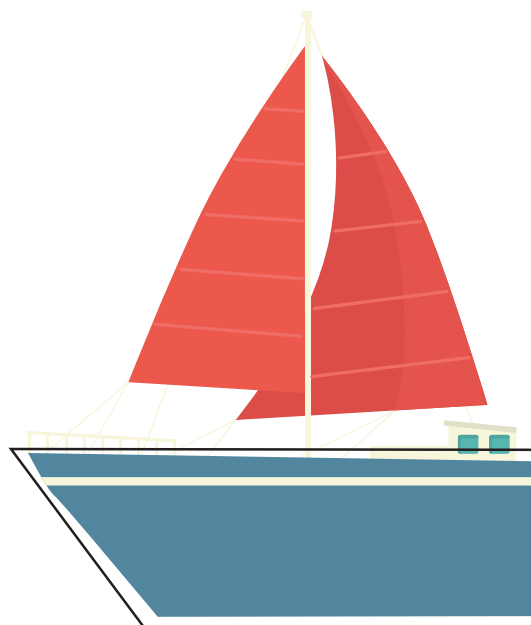
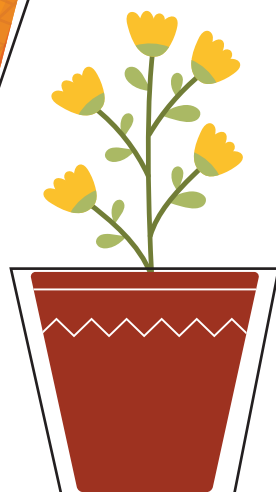
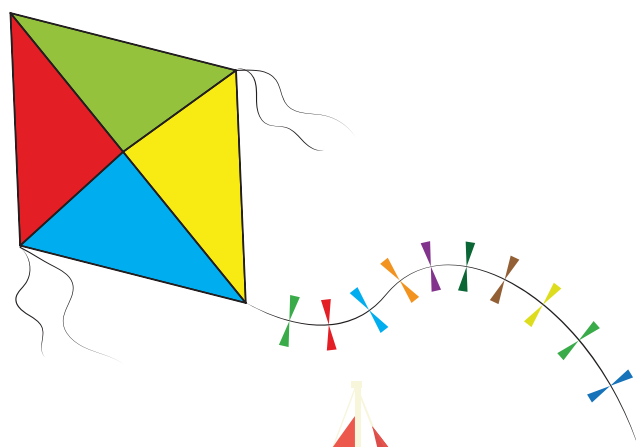
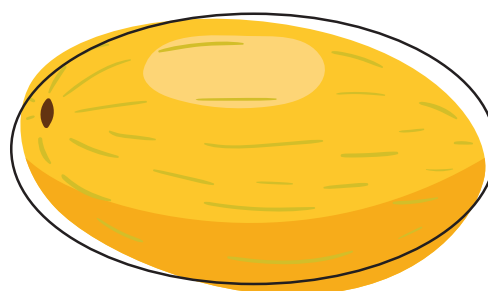
Сызыктын түрлөрү

Иш дептеринин 5-бетине түрдүү
сызыктардын жардамында сүрөт тарт.

Кызыктуу фигуралар

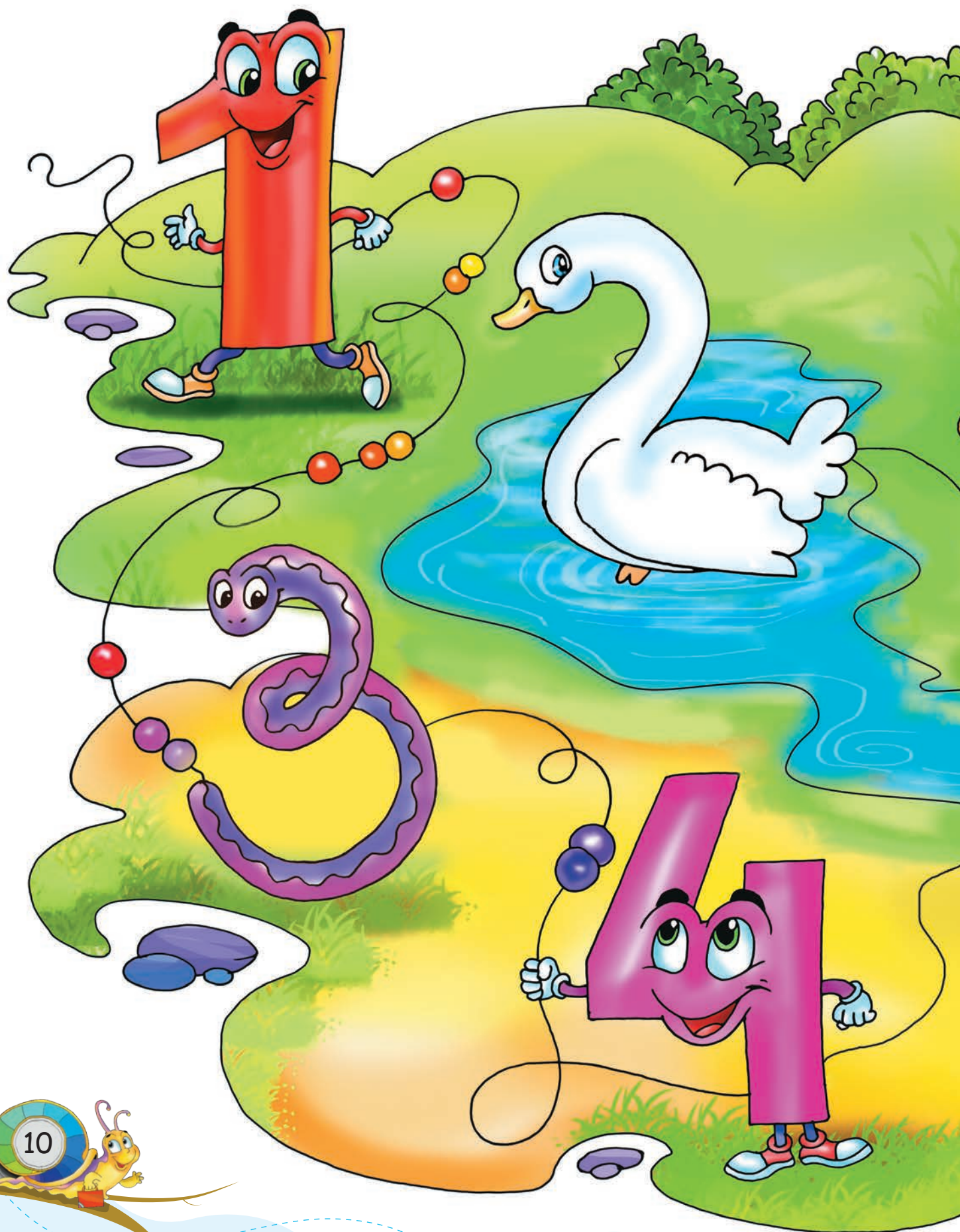

Иш дептеринин 7-бетине геометриялык
фигуралардан пайдаланып сүрөт тарт.

Шайыр сандар

Сандарды сен эмнеге окшоттуң? Аларды иш дептеринин 9-бетине сүрөтүн тарт.

Күн желесинин түстөрү

Негизги түстөр

+

=

+

=

+

=

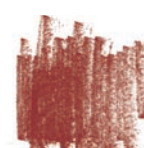
+

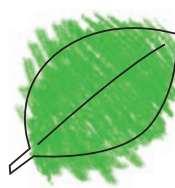
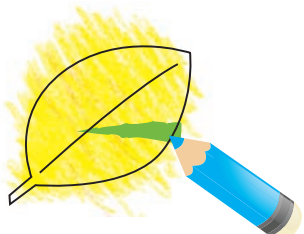
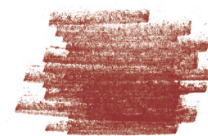
+

=

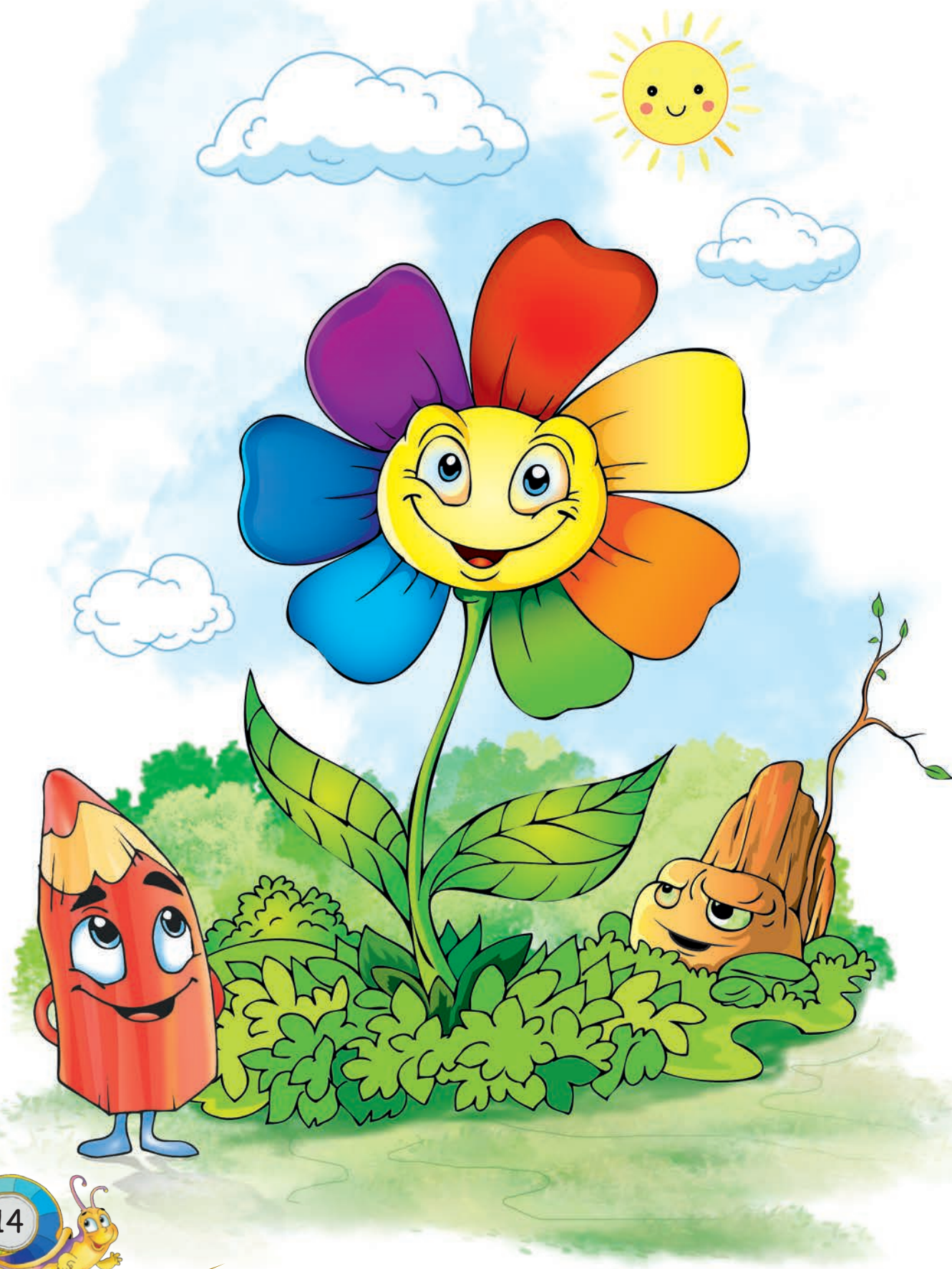
Кошумча түстөр

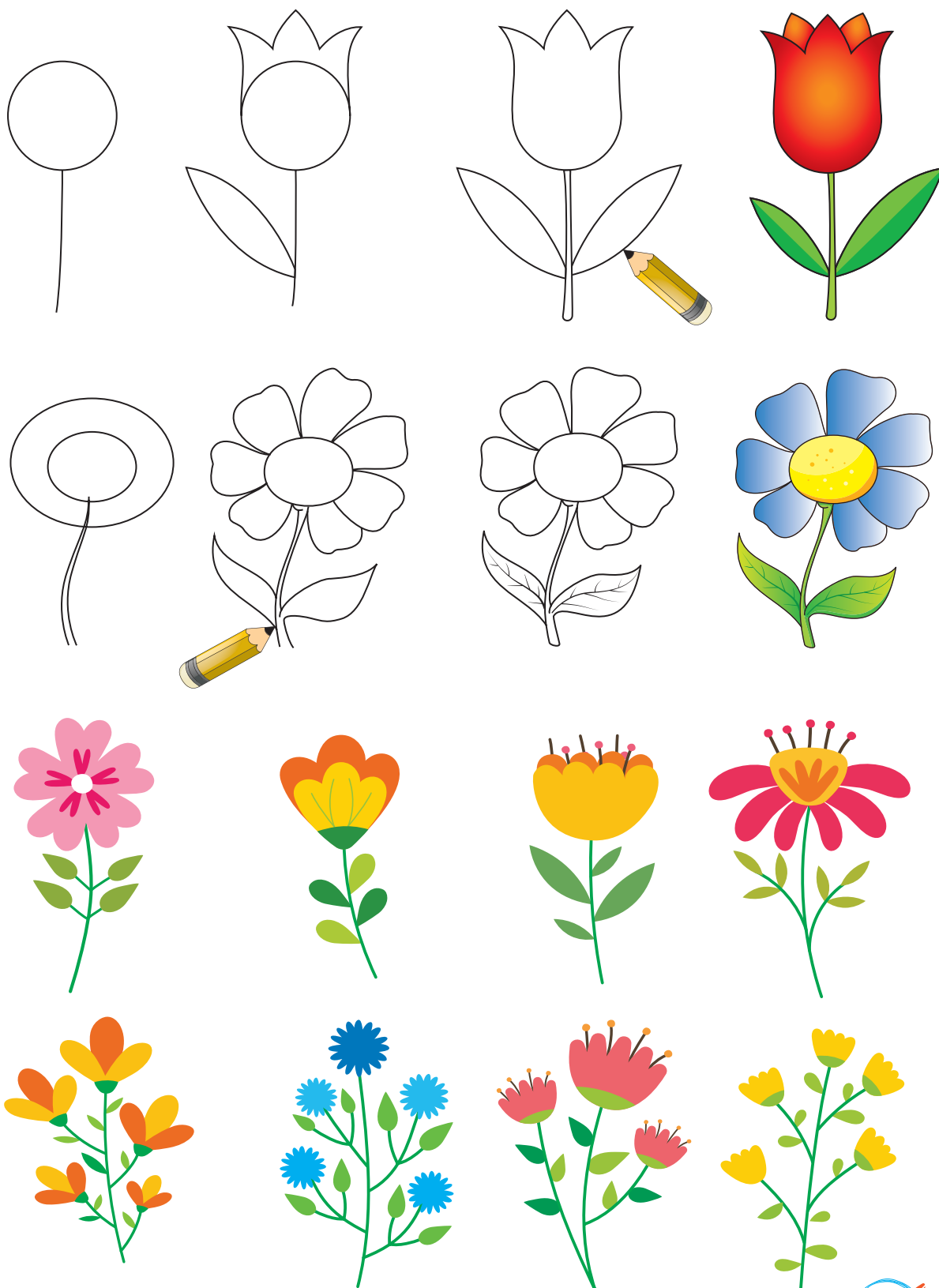

Иш дептеринин 11-бетинде берилген көрүнүштү боё.

Түстөр жана гүлдөр

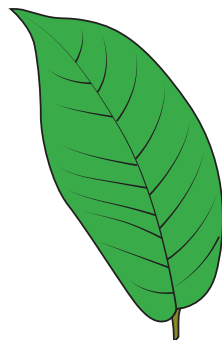
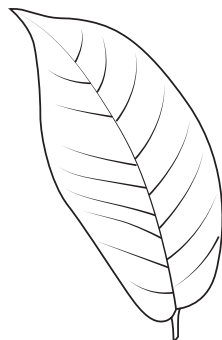
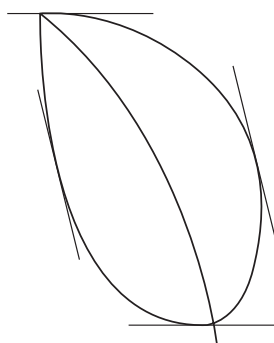
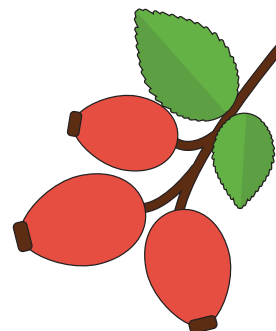
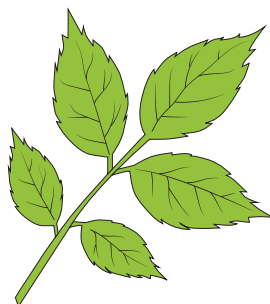
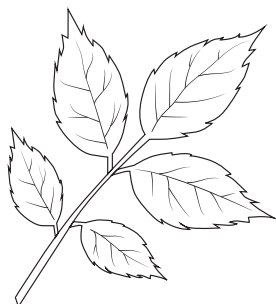
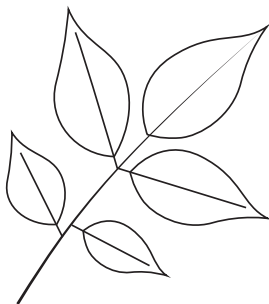
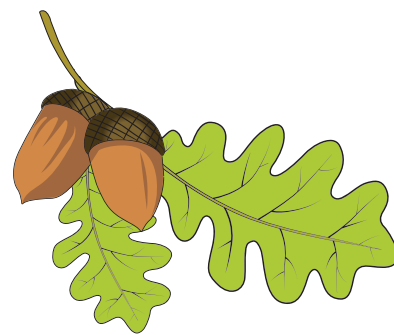
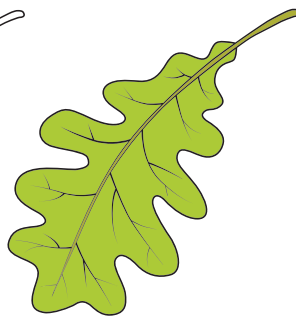
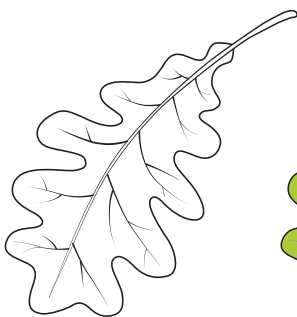
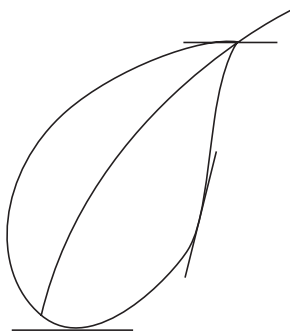
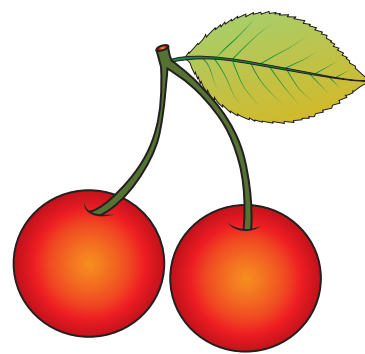
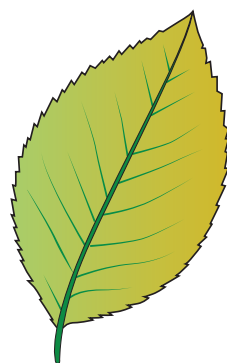
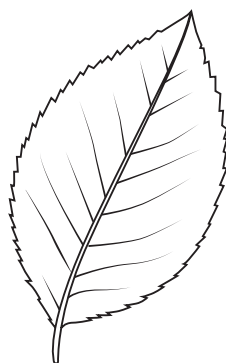
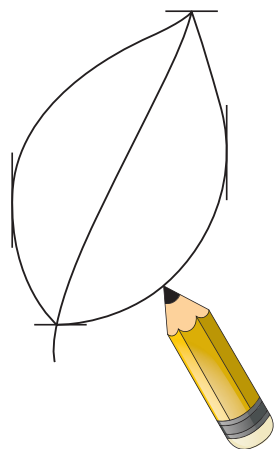

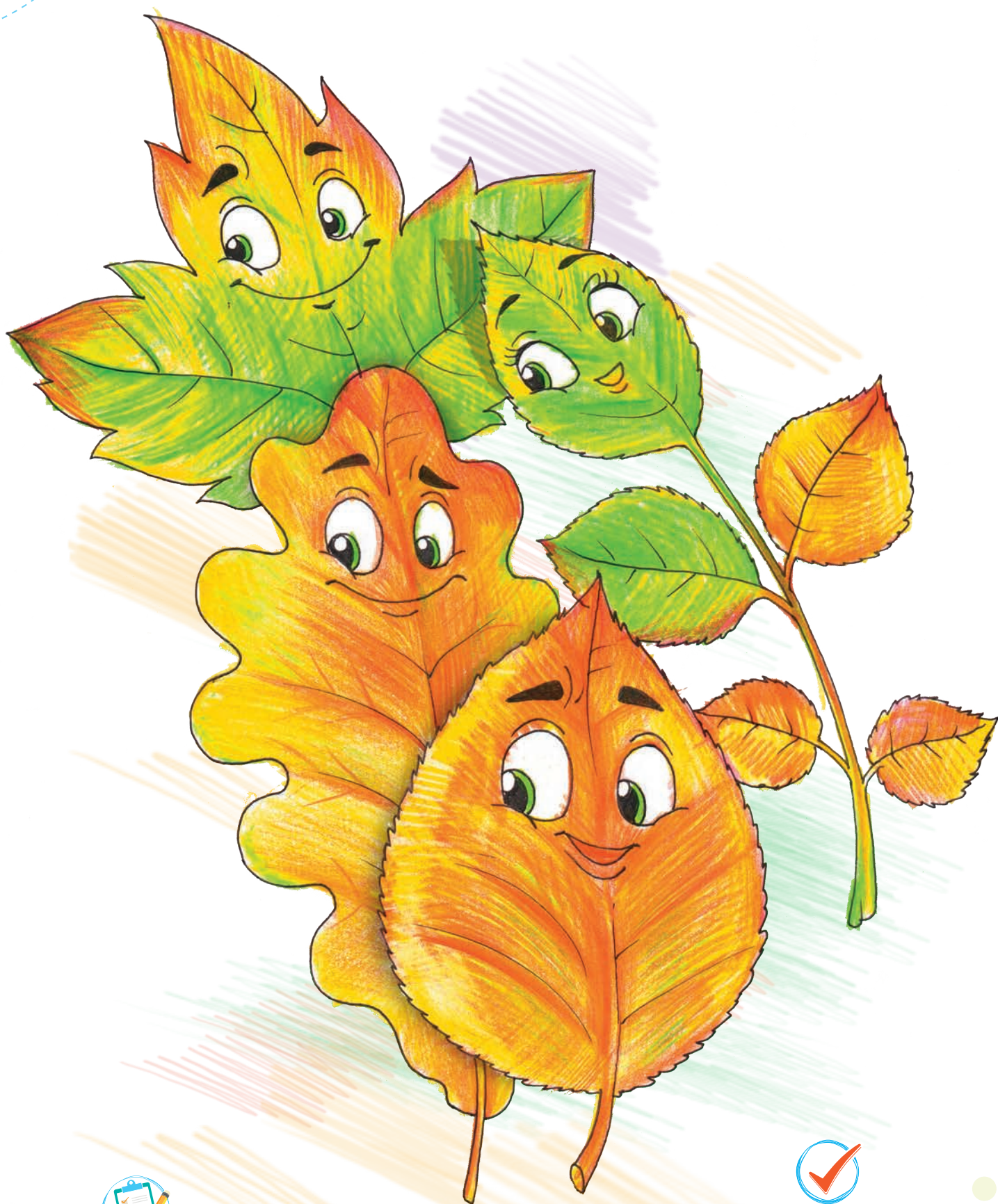

Иш дептеринин 13-бетине окуу китебинде берилген гүл үлгүлөрүнөн биринин сүрөтүн тарт.

Жалбырактардын сүрөтүн тартуу

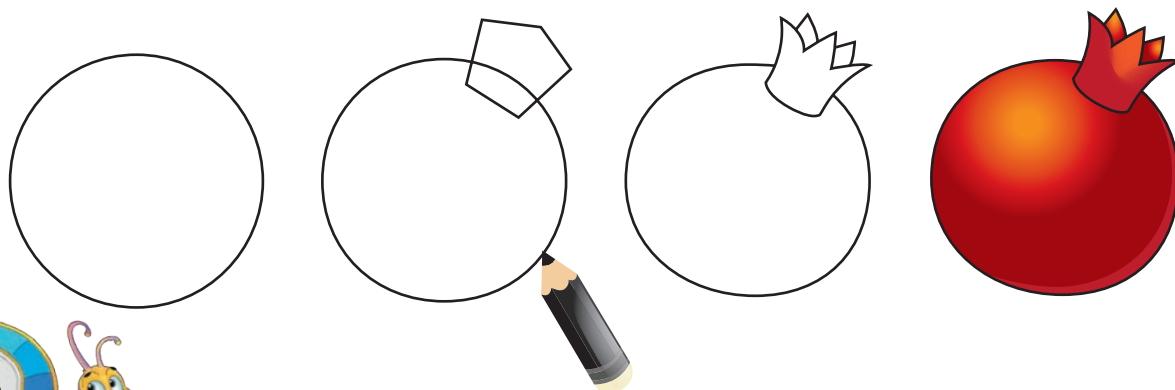
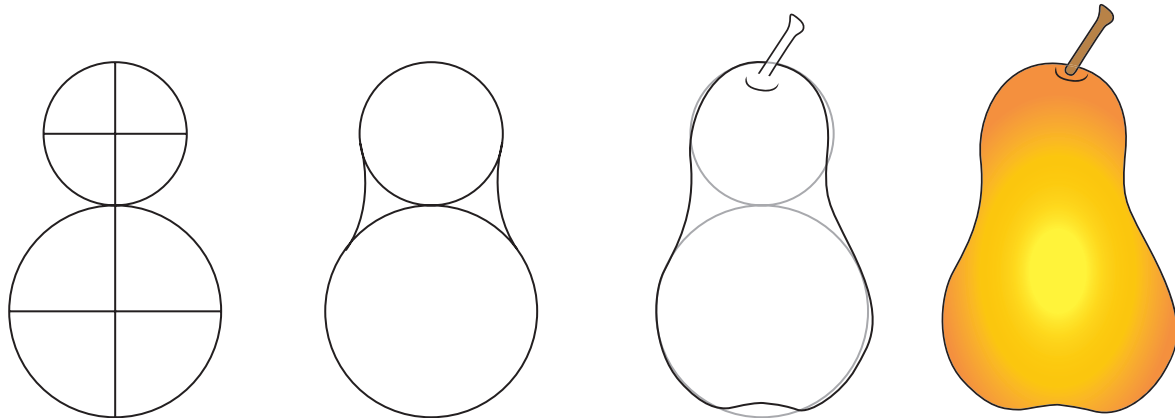
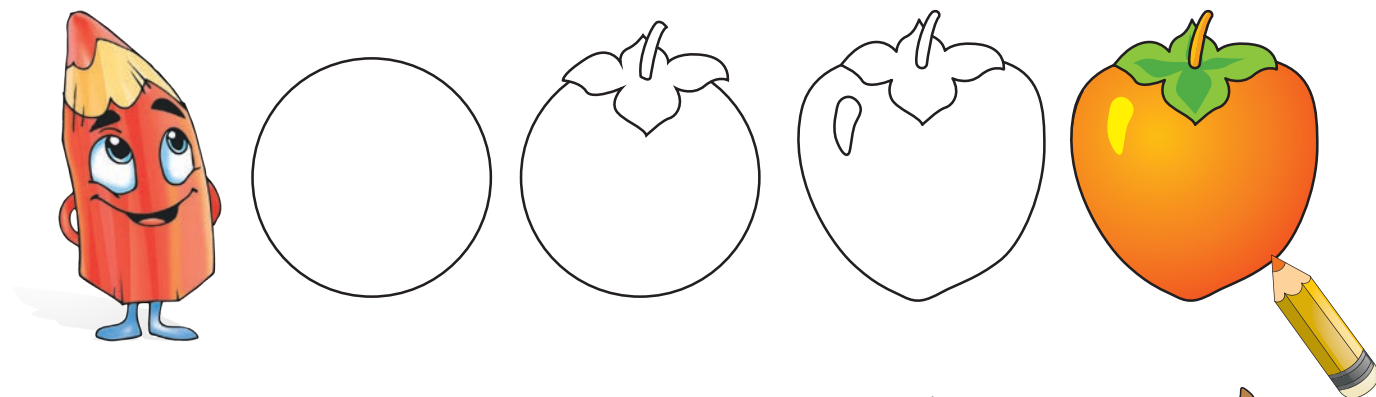
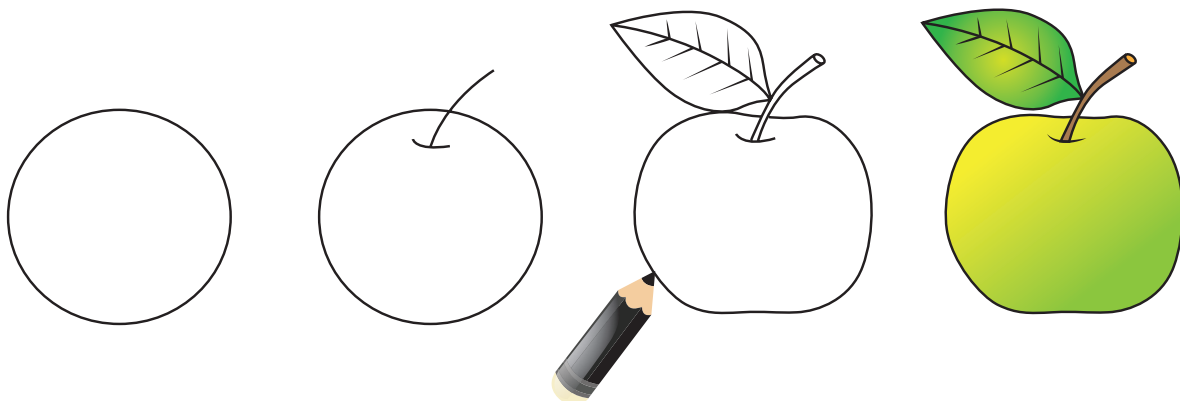

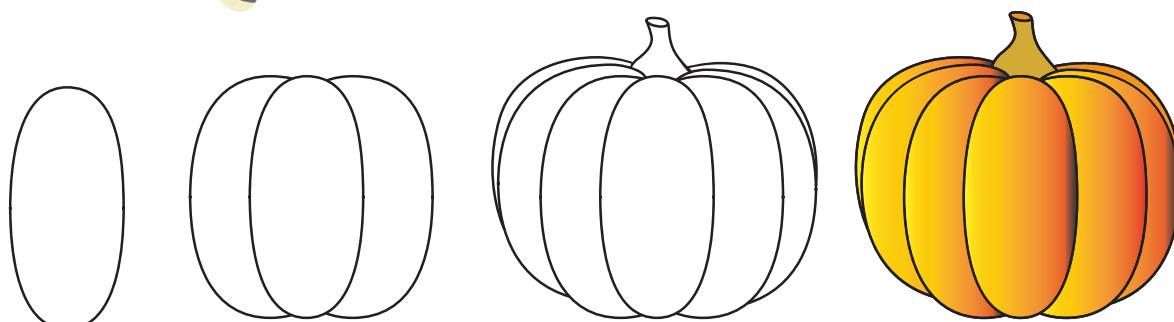
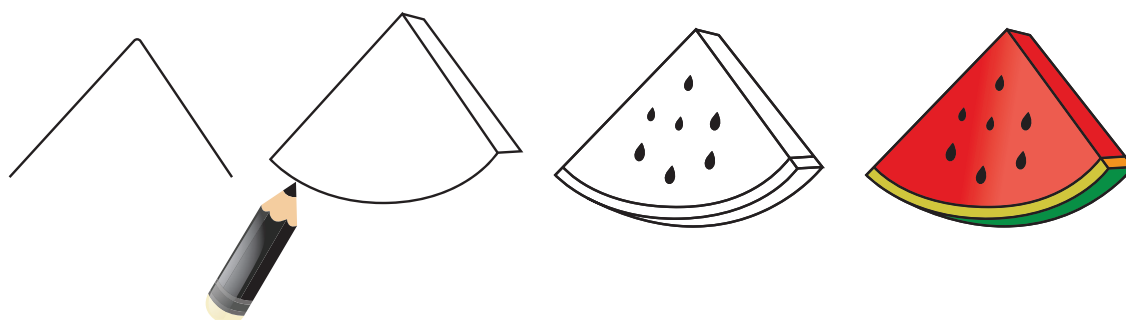
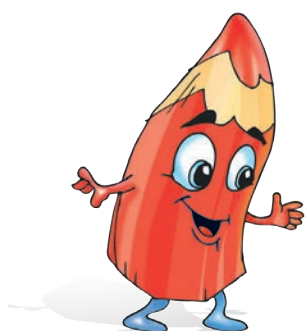
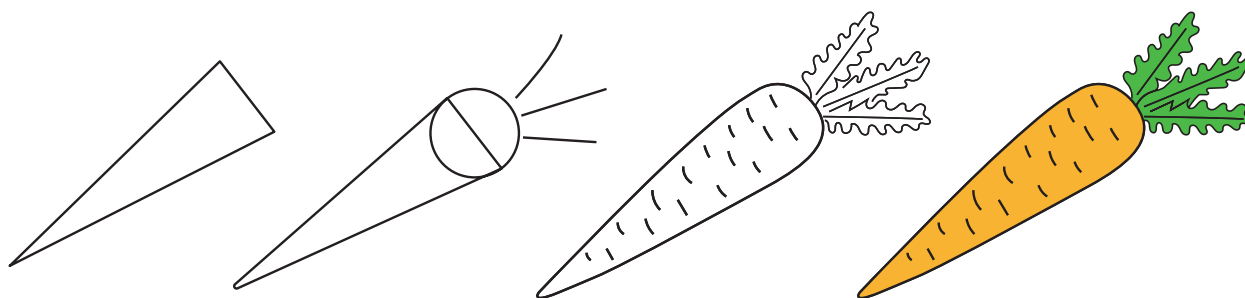
Иш дептеринин 15-бетине
жалбырактардын сүрөтүн тарт.

«Күздүн берекеси» темасында сүрөт тартуу

Иш дептеринин 17-бетине жер
жемиштердин жана жашылчалардын
сүрөтүн тарт.

«Бакчадагы кирпич» темасында сүрөт тартуу

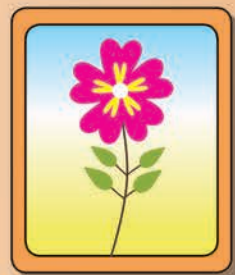

Иш дептеринин 19-бетиндеги
суреттү аягына чыгар жана боё.

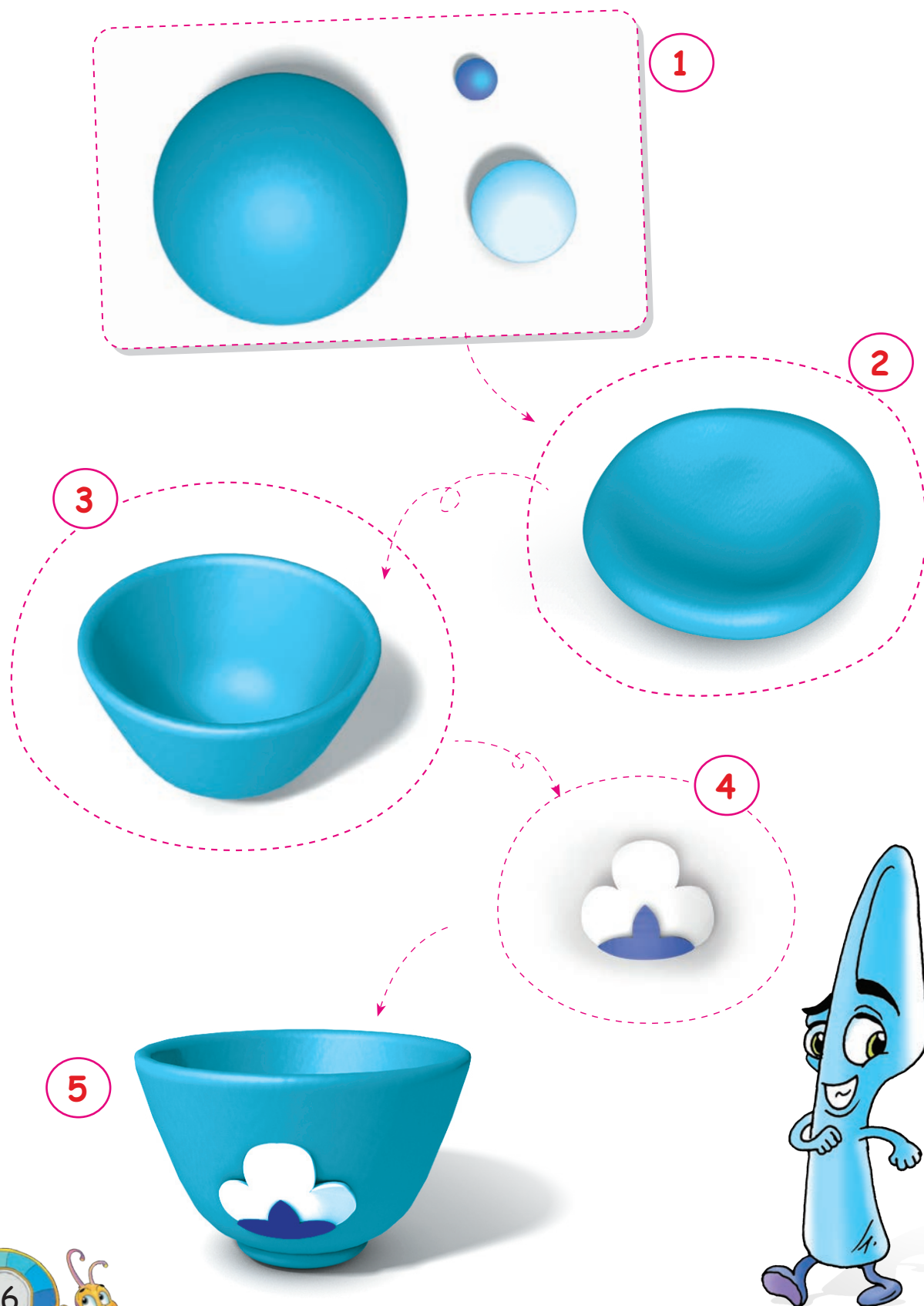
23

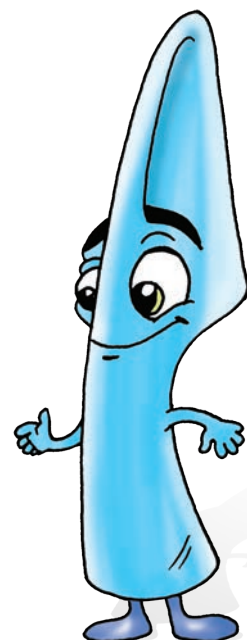
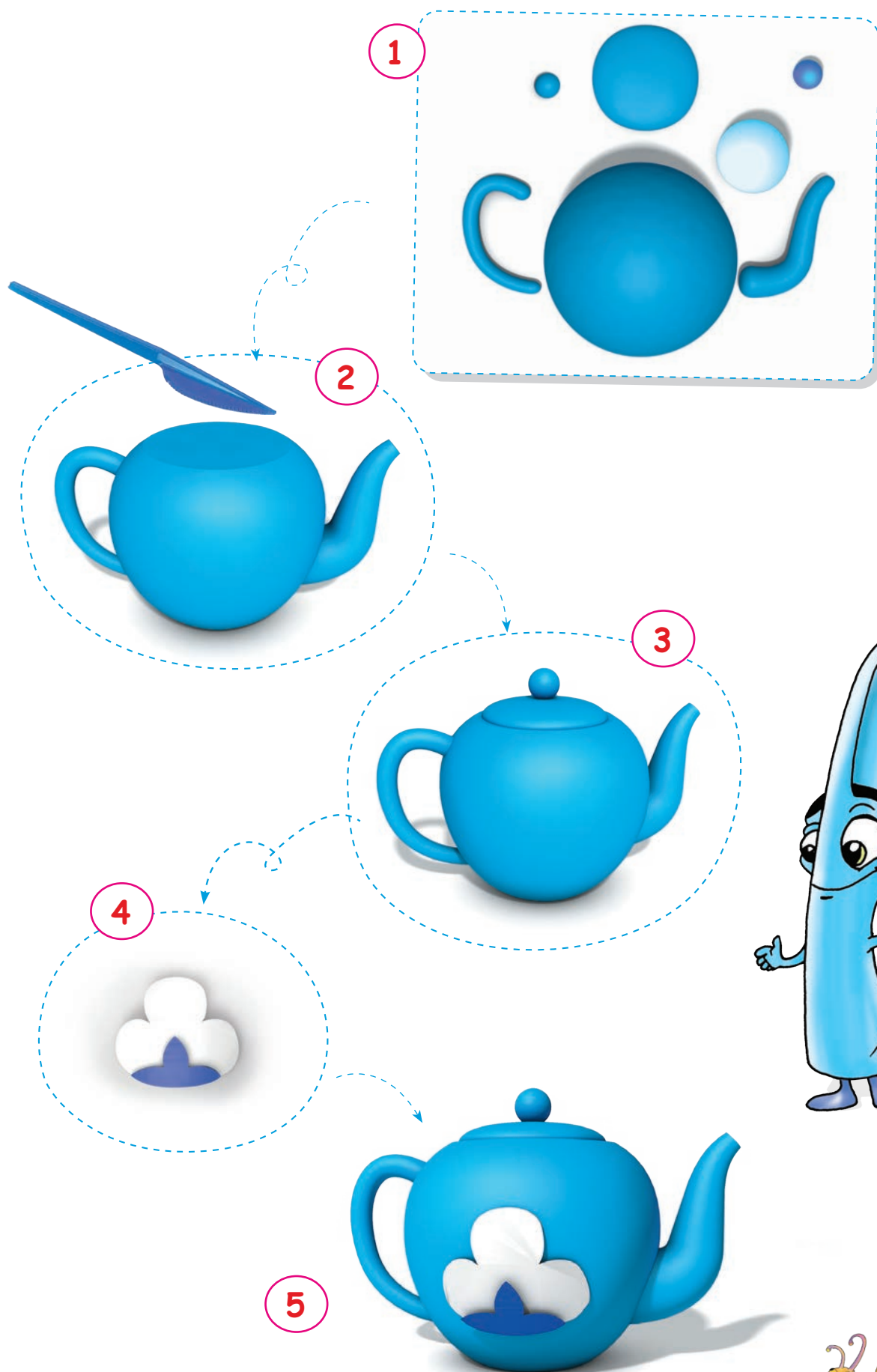

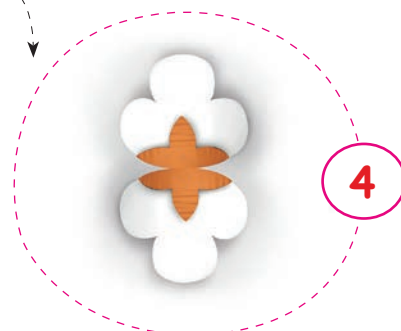
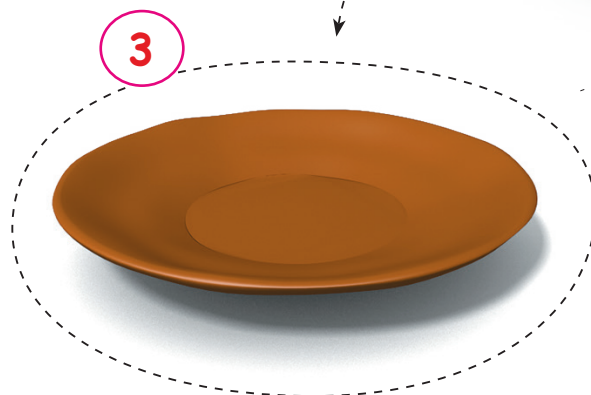
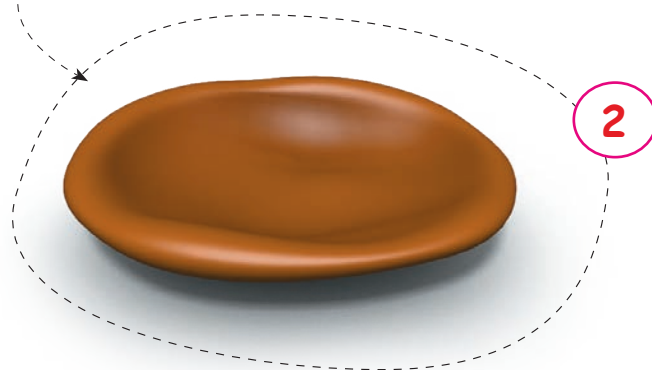
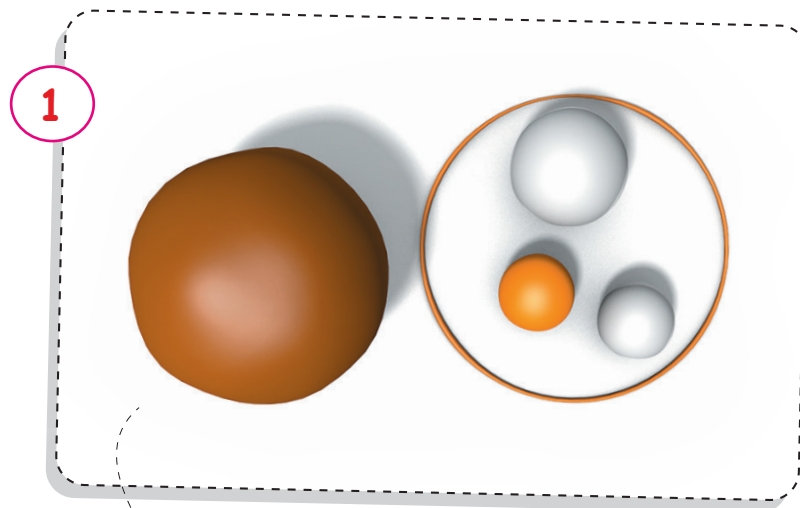
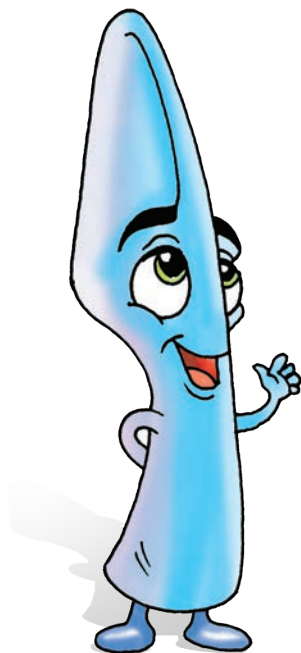
АЙКЕЛЧИЛИК (СКУЛЬПТУРА)

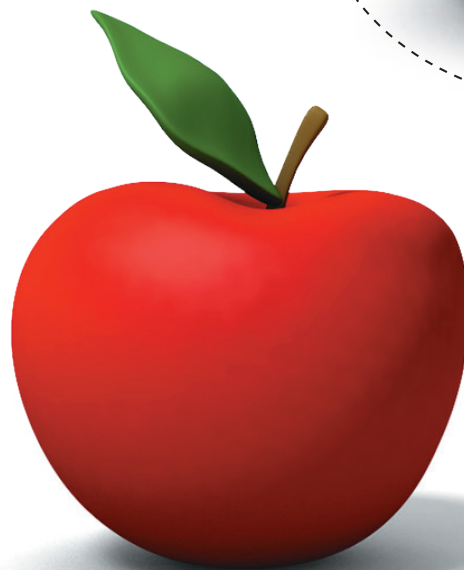
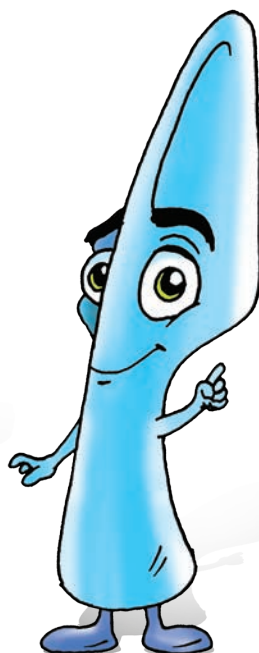
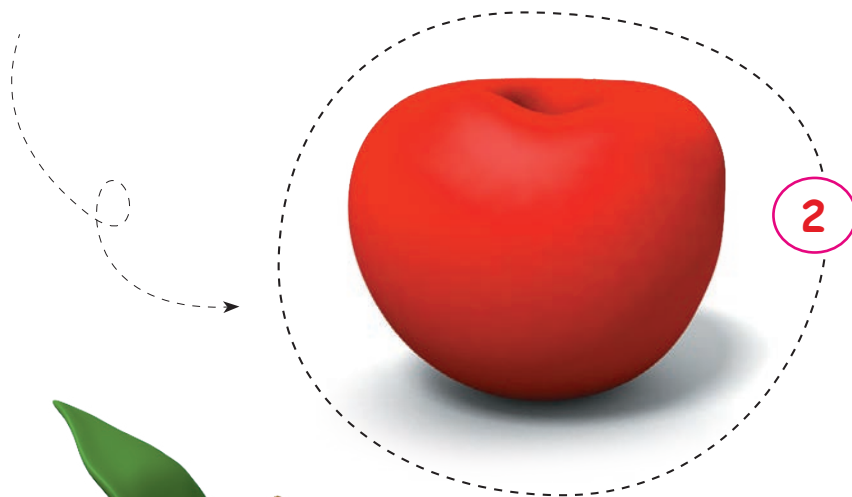
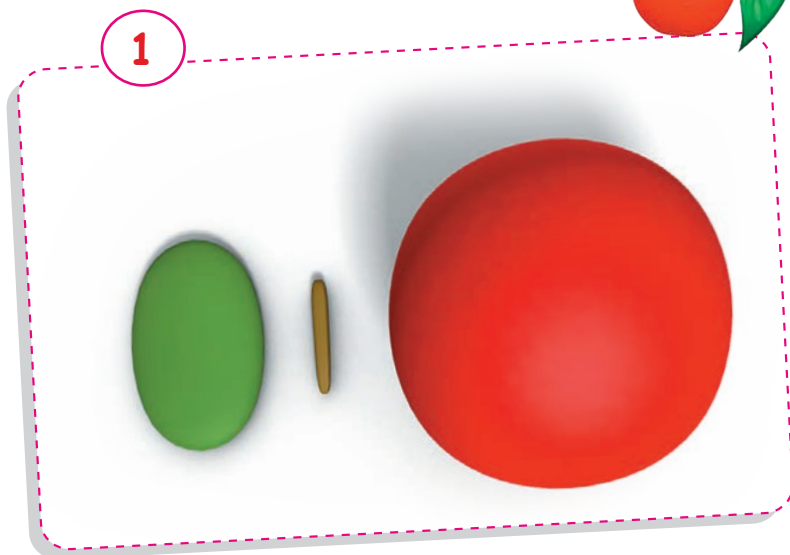
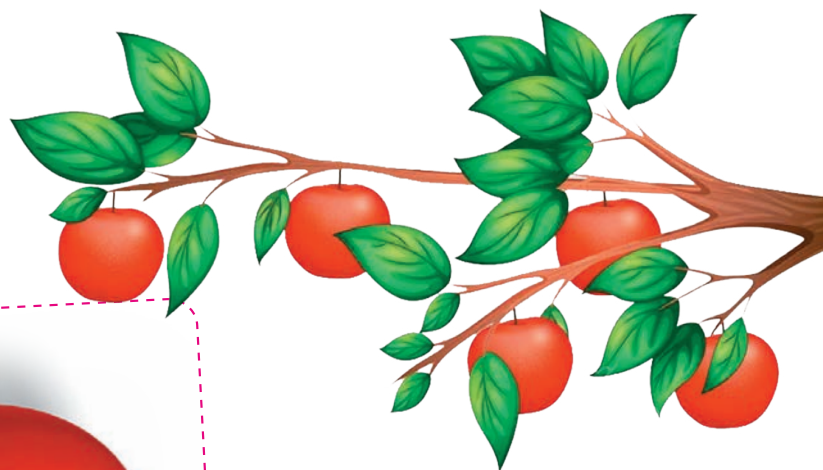

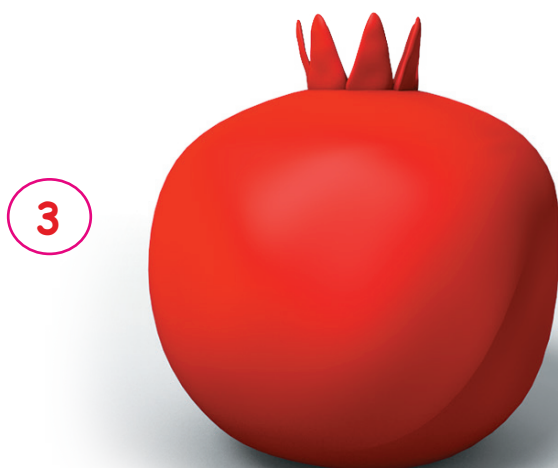
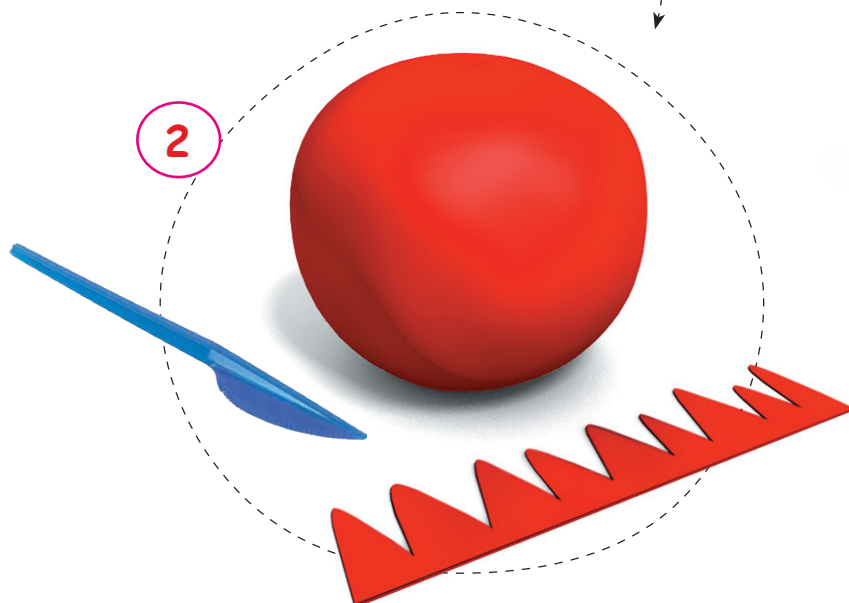
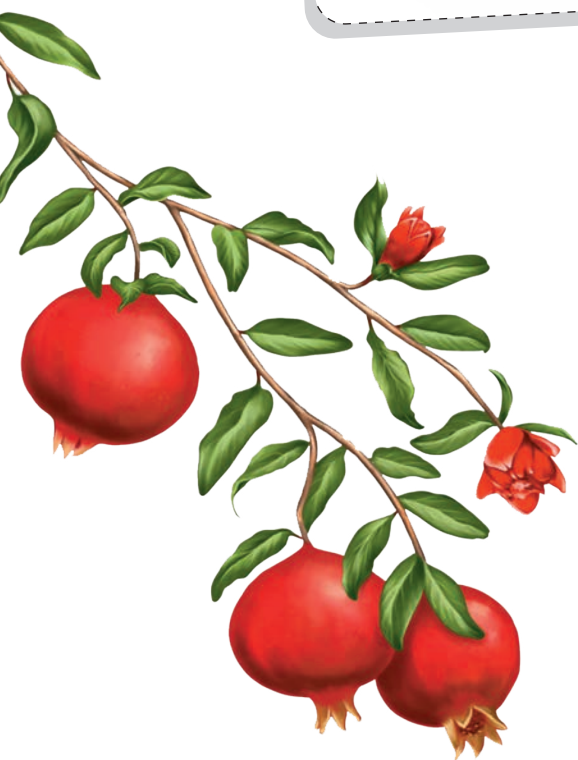
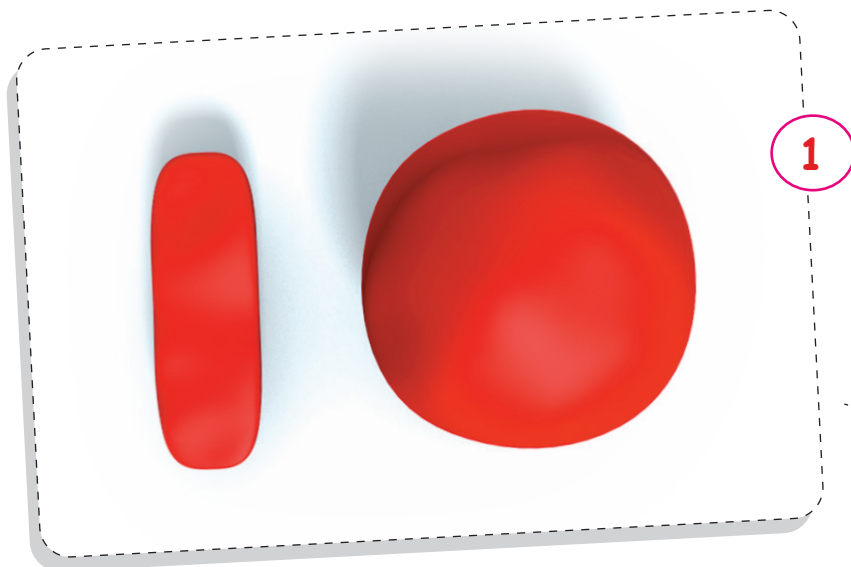
Улуттук идиш-аяктар жана мөмөлөрдү жасоо

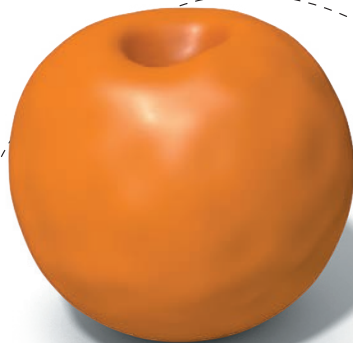

1

2

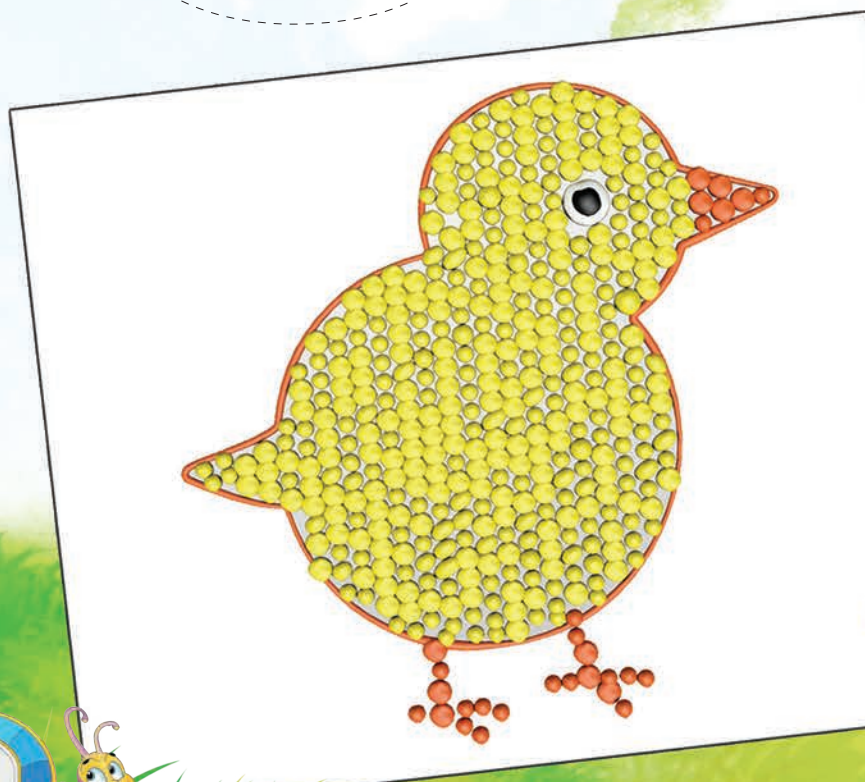
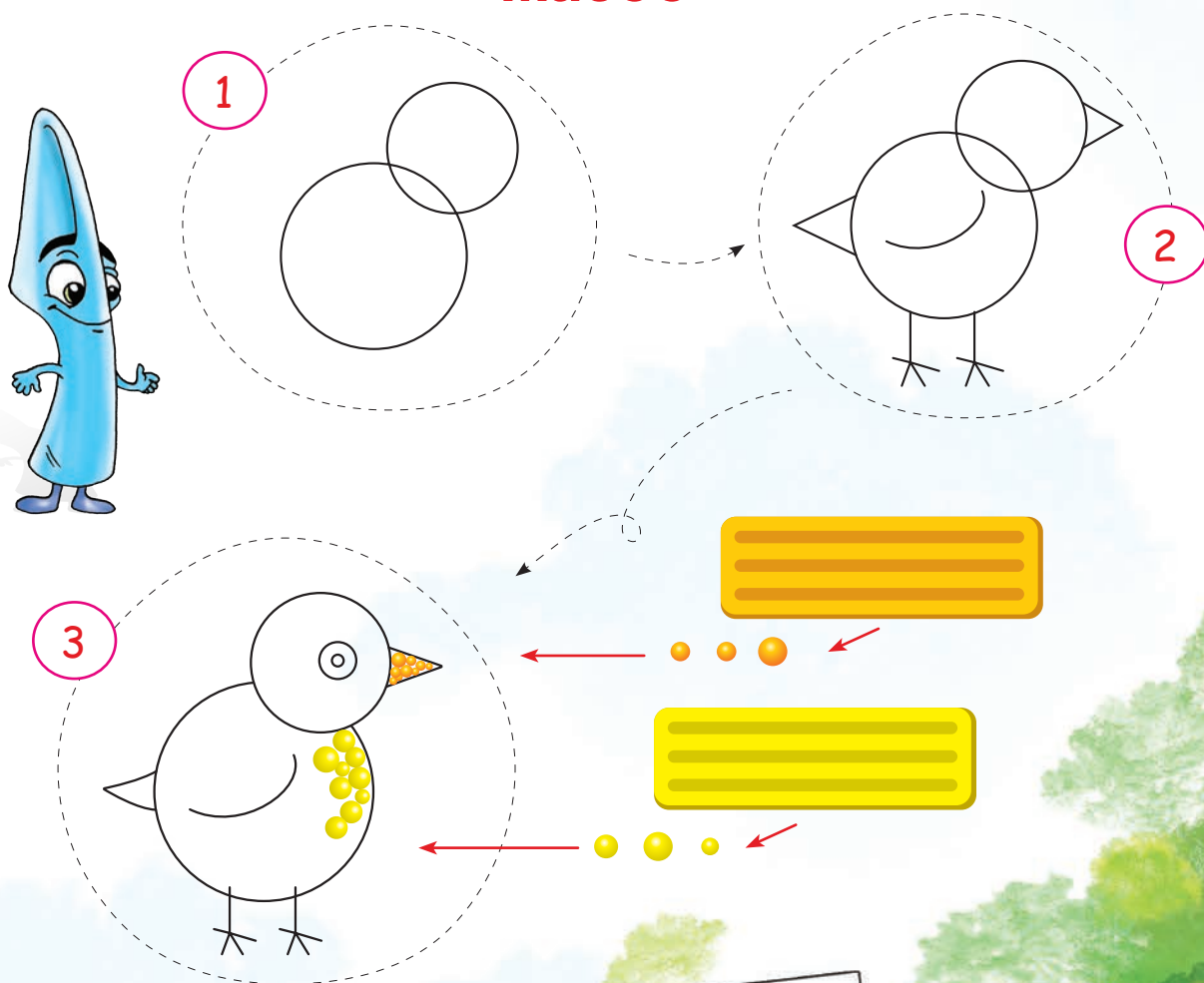
3

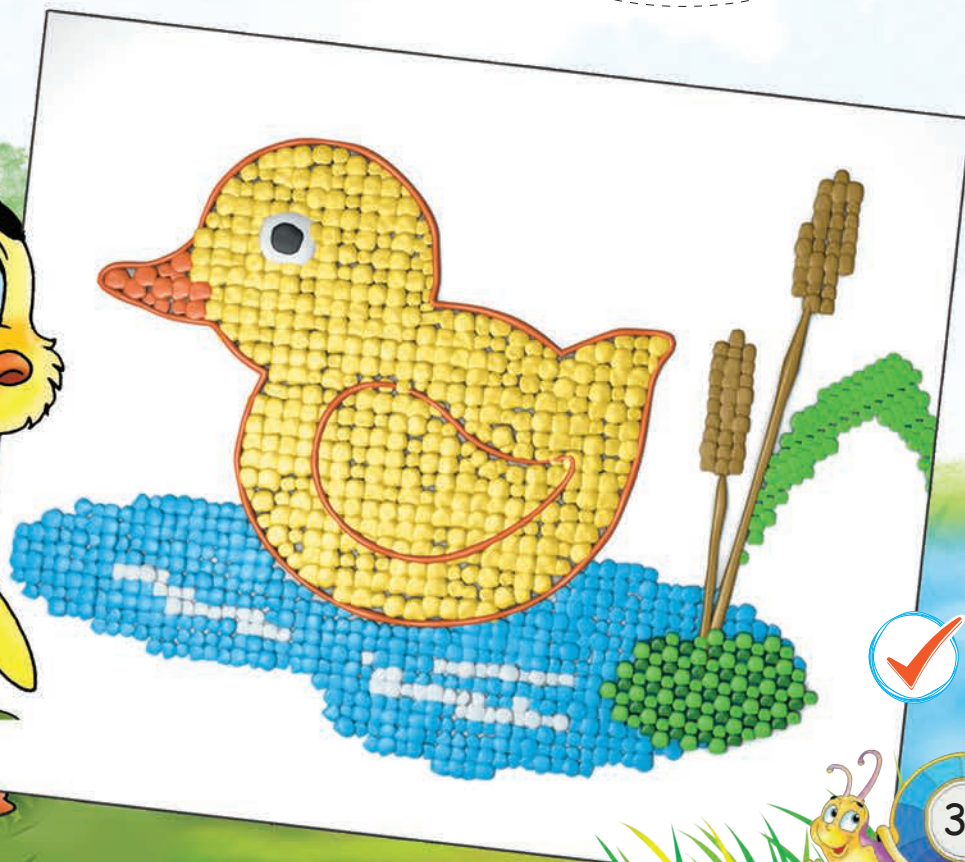
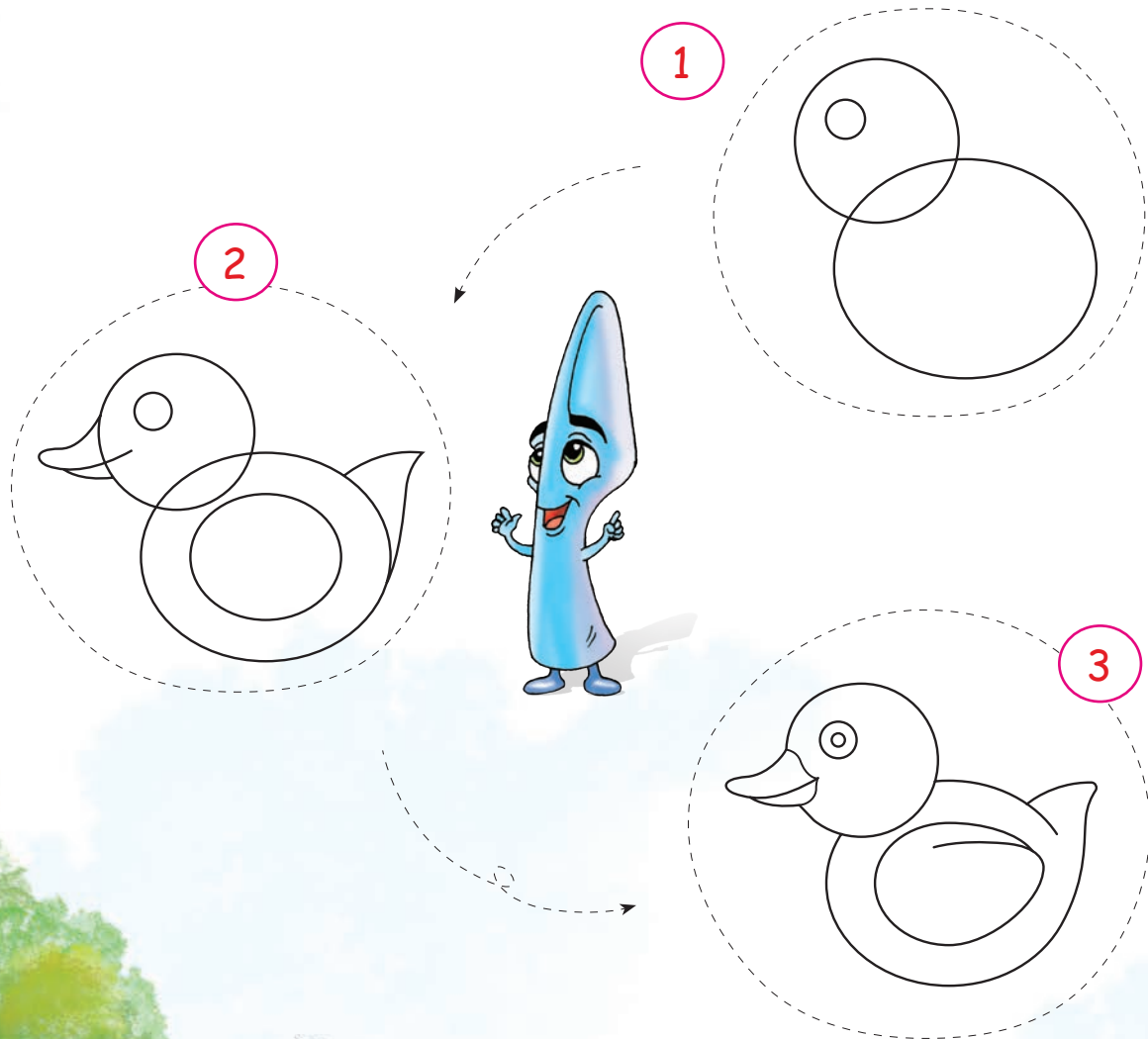

Улуттук идиш-аяктарды жана
жемиштердин бирин жаса.

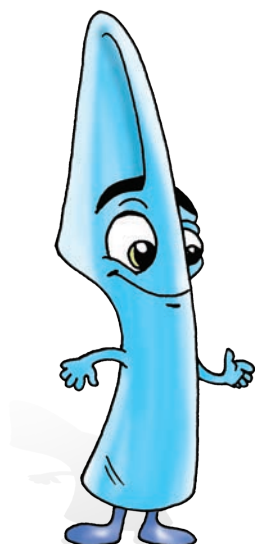

Жөжө менен өрдөктүн фигурасын жасоо

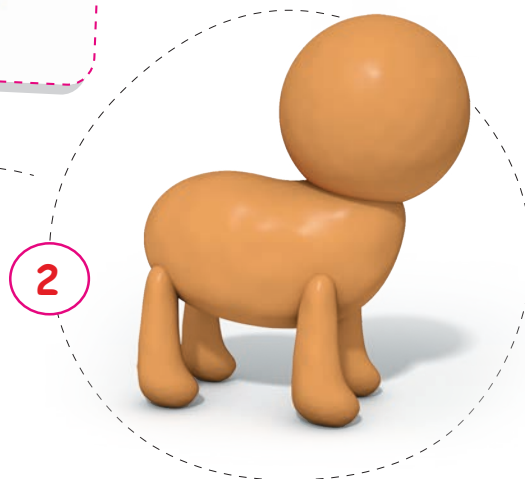

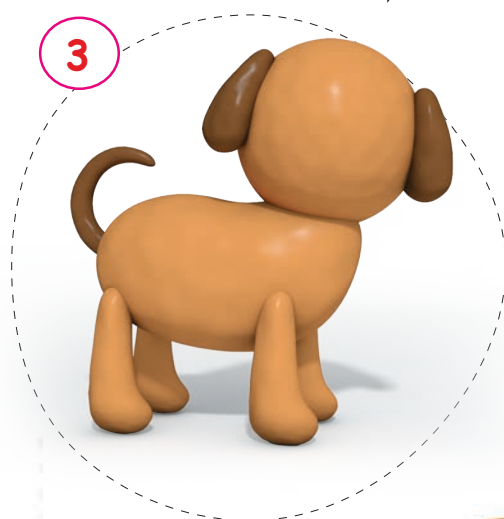
Күчүк менен мышыктын фигурасын жасоо

1

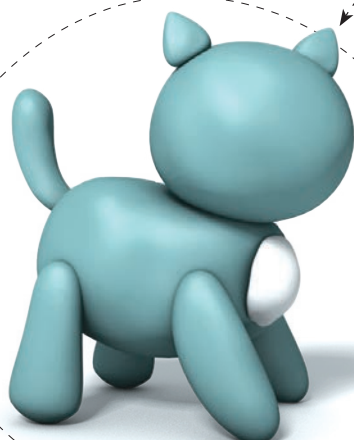
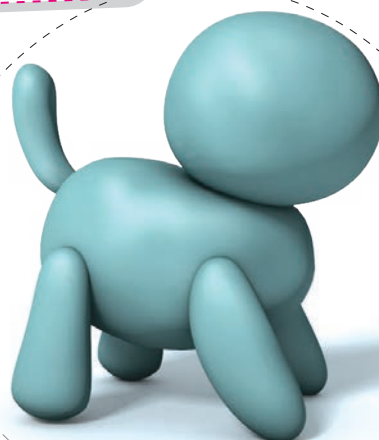
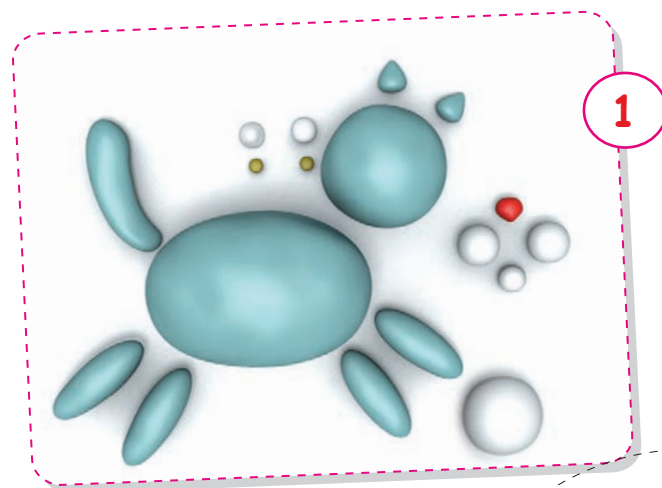
2

3

4

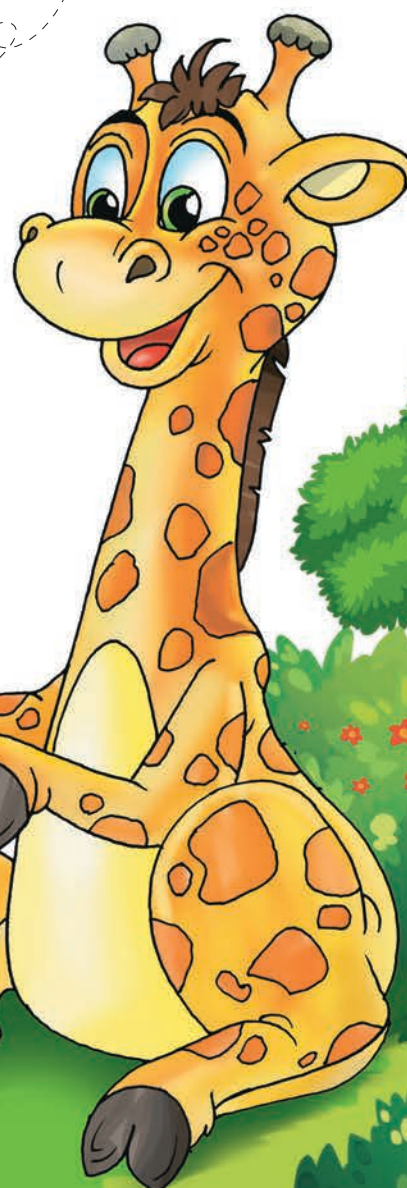
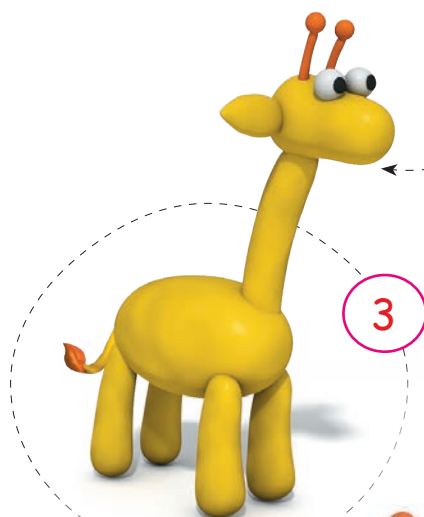
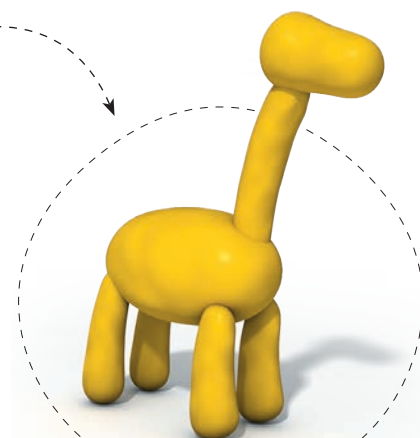
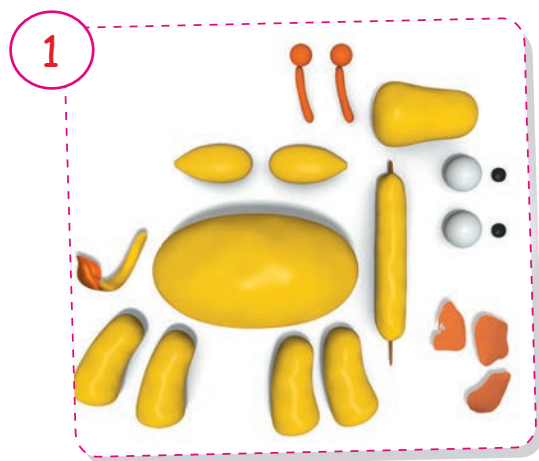
Балыктын көрүнүшүн жасоо

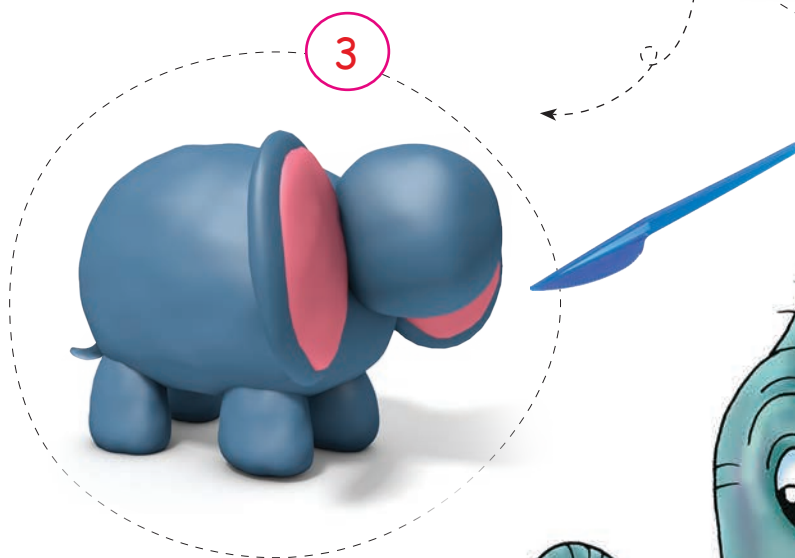
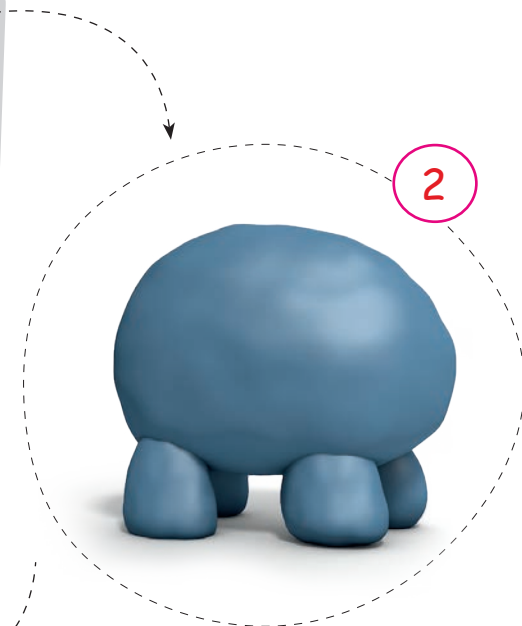

36

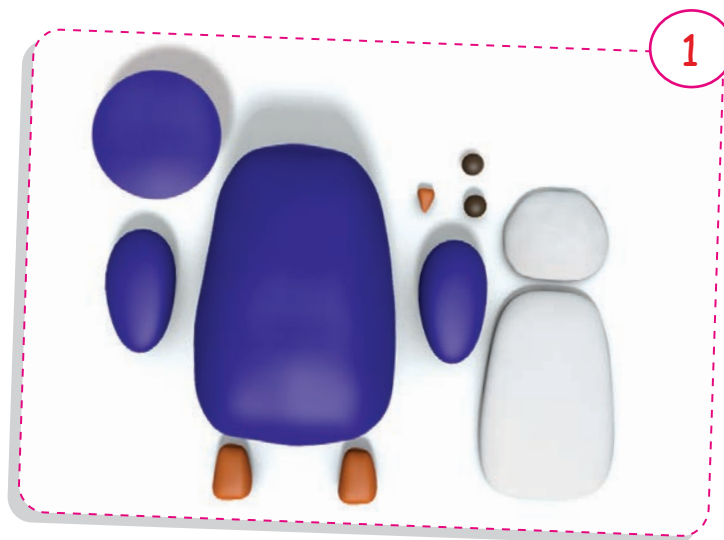

Жираф менен пилдин фигурасын жасоо

Пингвиндин фигурасын жасоо

ЖАҢЫ ЖЫЛ

(Жыйынтыктоочу сабак)

Иш дептеринин 21-бетинде берилген
көрүнүштү сандар аркылуу боё.

ЖИВОПИСЬ

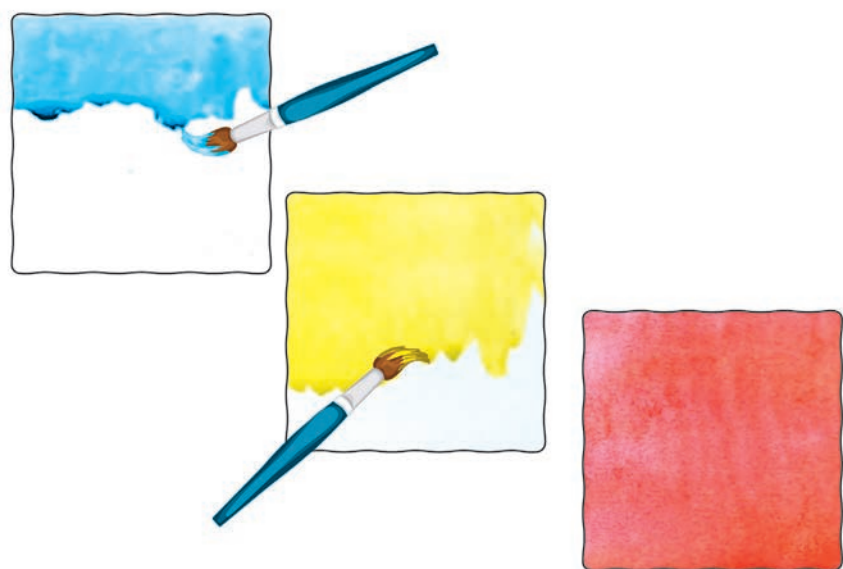
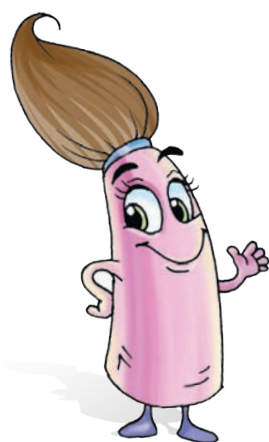

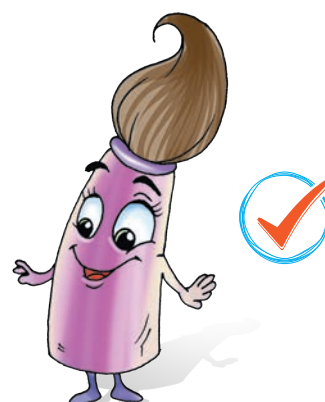
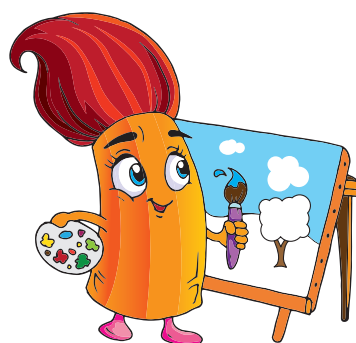
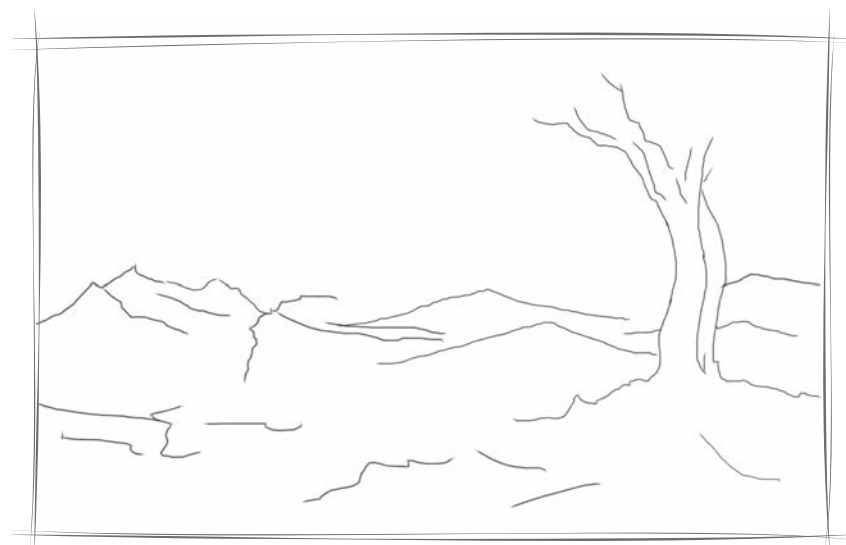
«Қышкы пейзаж» темасында сүрөт иштөө

Жумуш ордун туура уюштуруу

Акварель менен боёунун түрлөрү

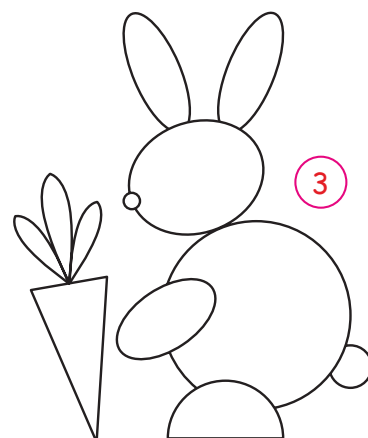
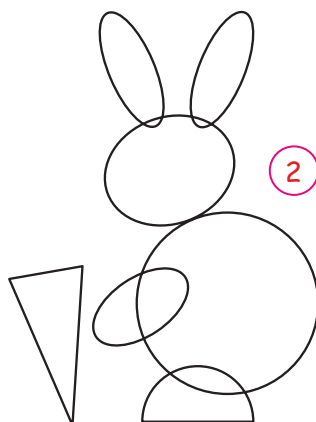
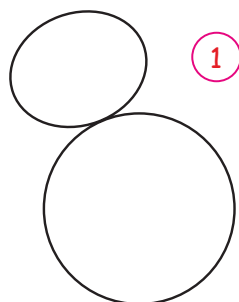
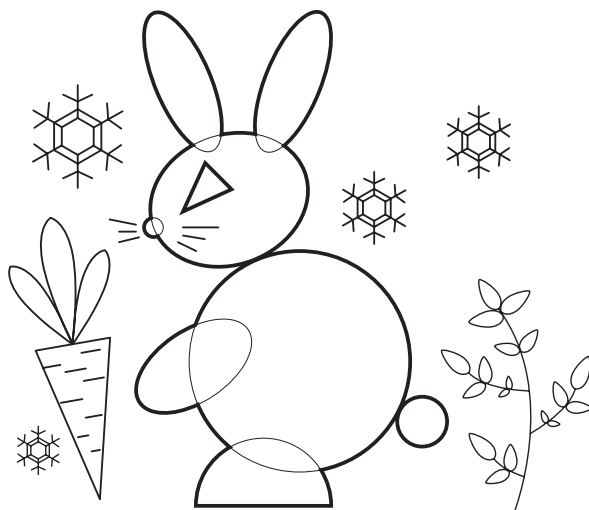
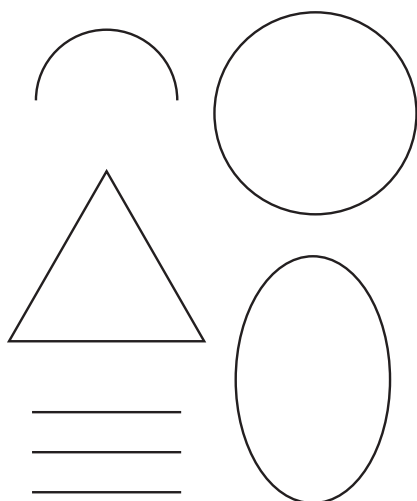

Иш дептеринин 23-бетине «Кышкы пейзаж» темасында сүрөт тарт.

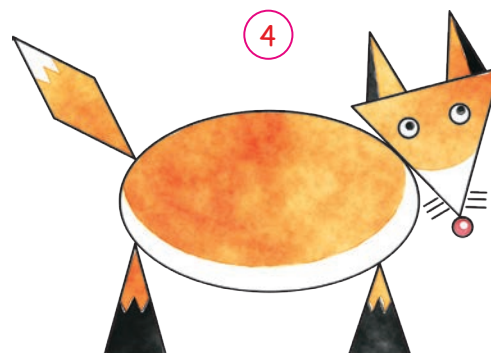
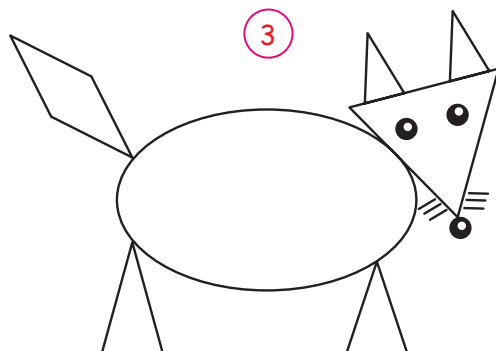
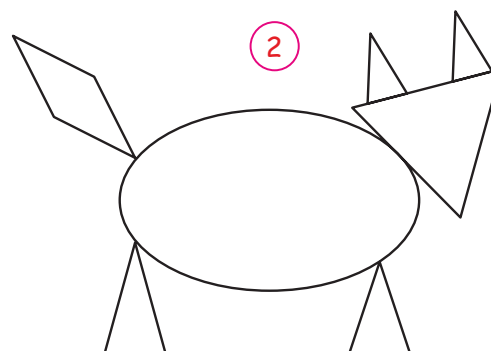
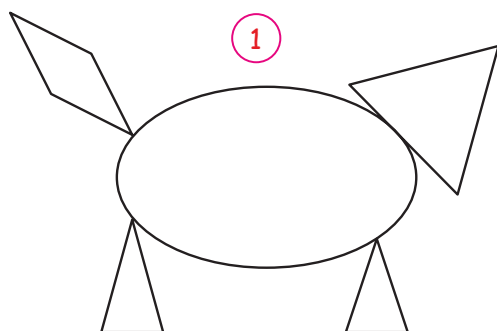
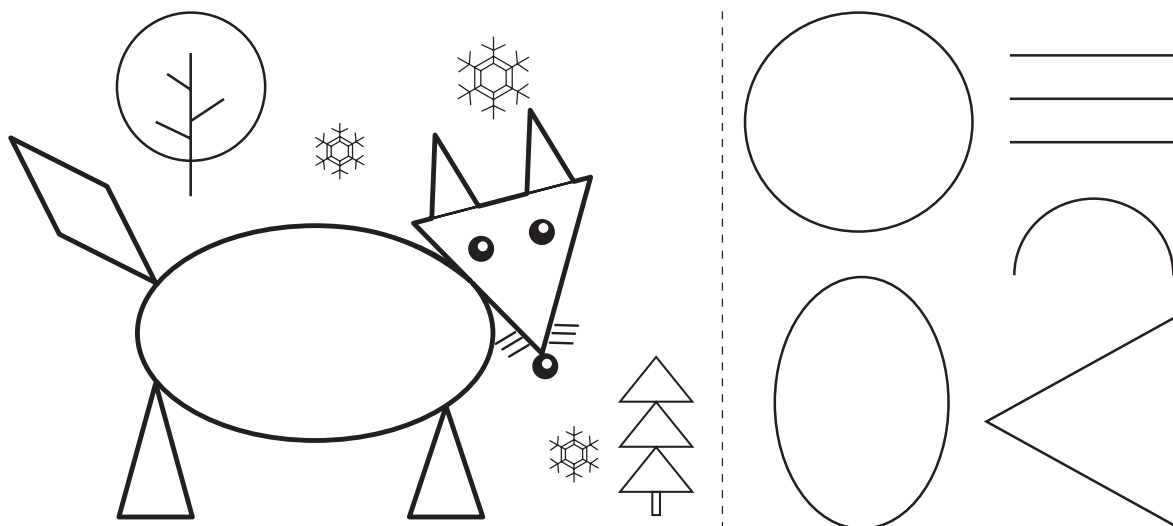
Коёндун сүрөтүн тартуу

Иш дептеринин 25-бетинде берилген сүрөттү аягына чыгар жана боё.

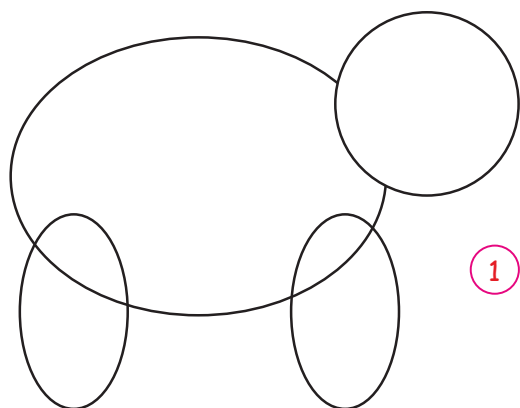
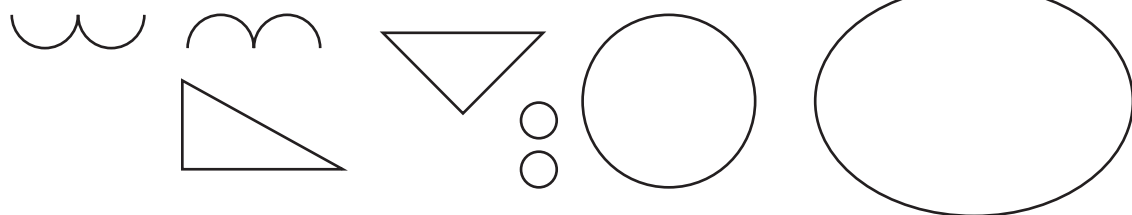
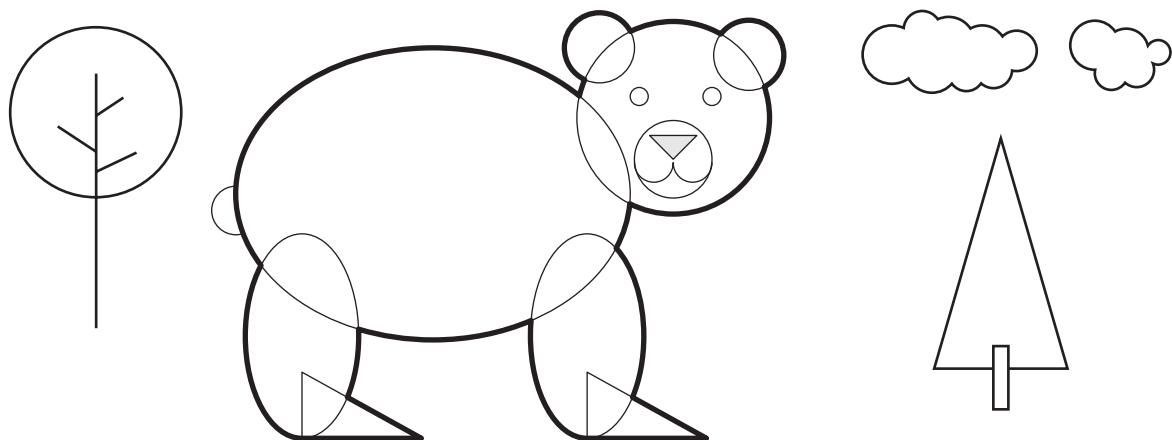
Тўлкунун сўрётун тартуу

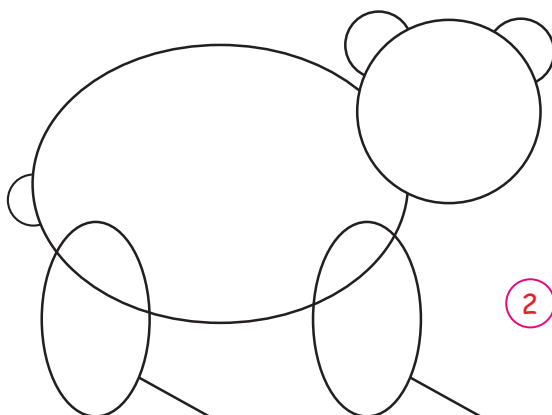
Иш дептеринин 27-бетинде берилген сўрёттў аягына чыгар жана боё.

Аюунун сүрөтүн тартуу

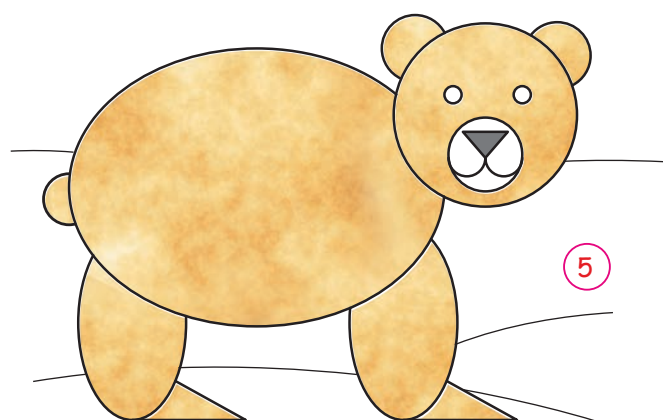
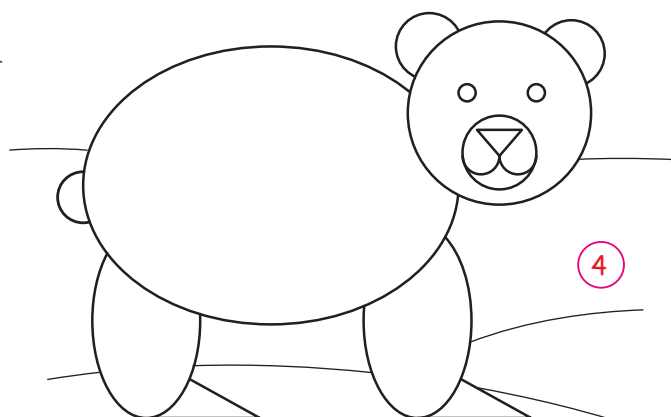
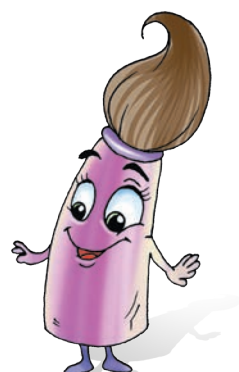
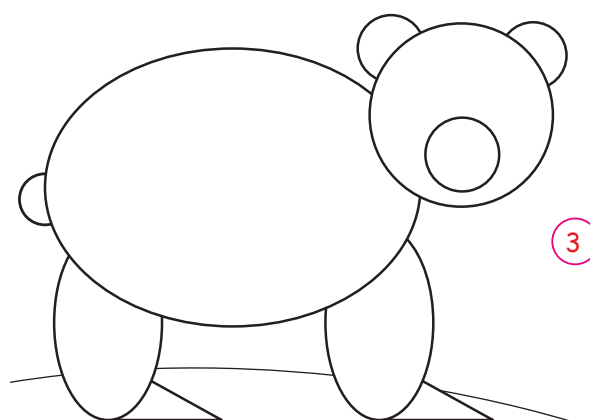

1

2

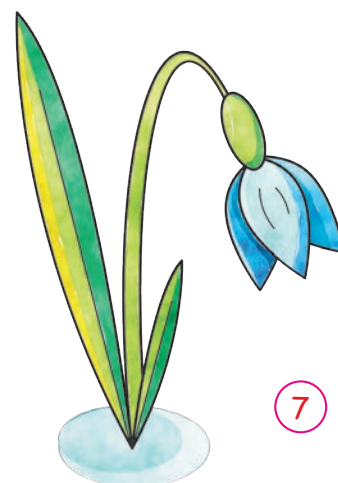
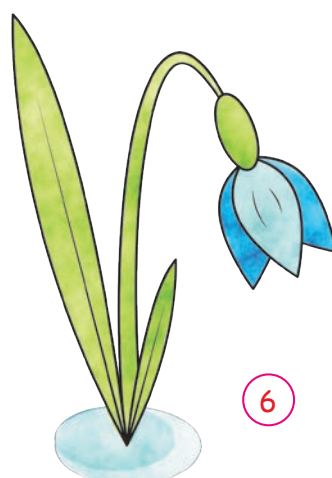
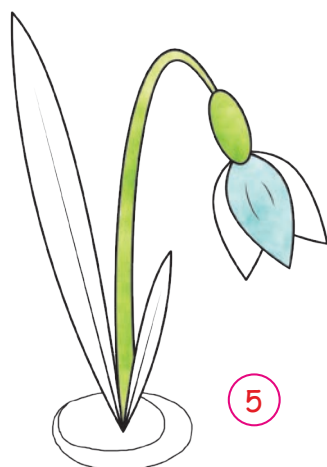
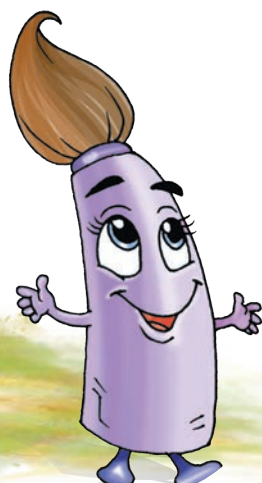
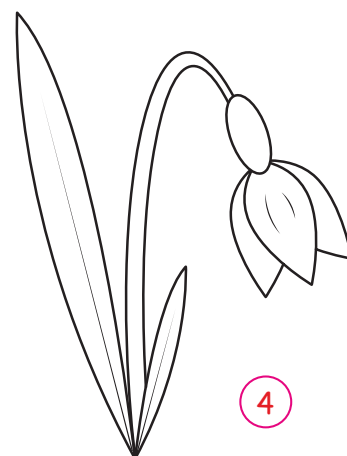
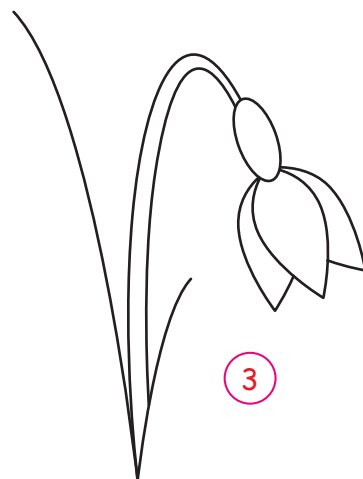
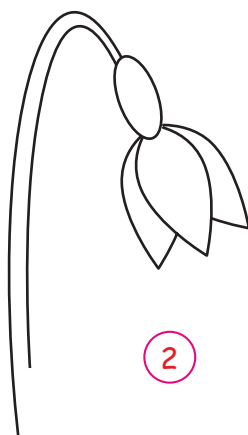
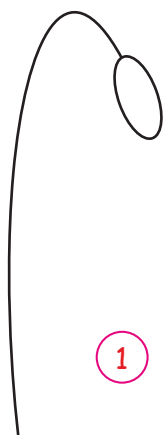

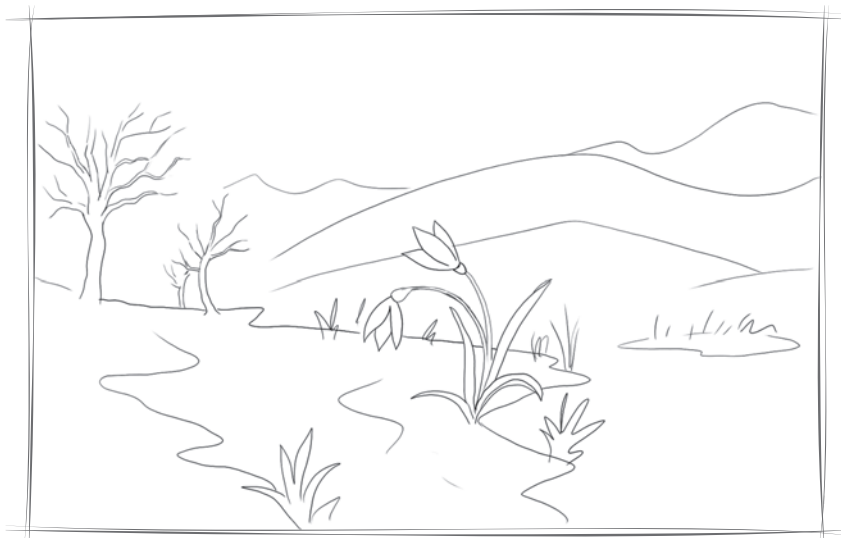

Иш дептеринин 29-бетинде берилген суретту аягына чыгар жана боё.

Байчечекей гүлүнүн сүрөтүн тартуу

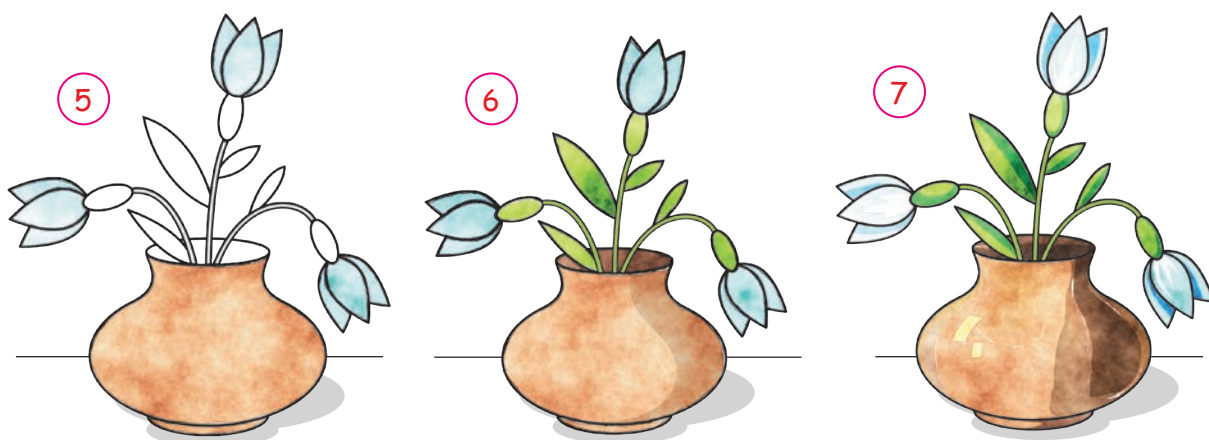
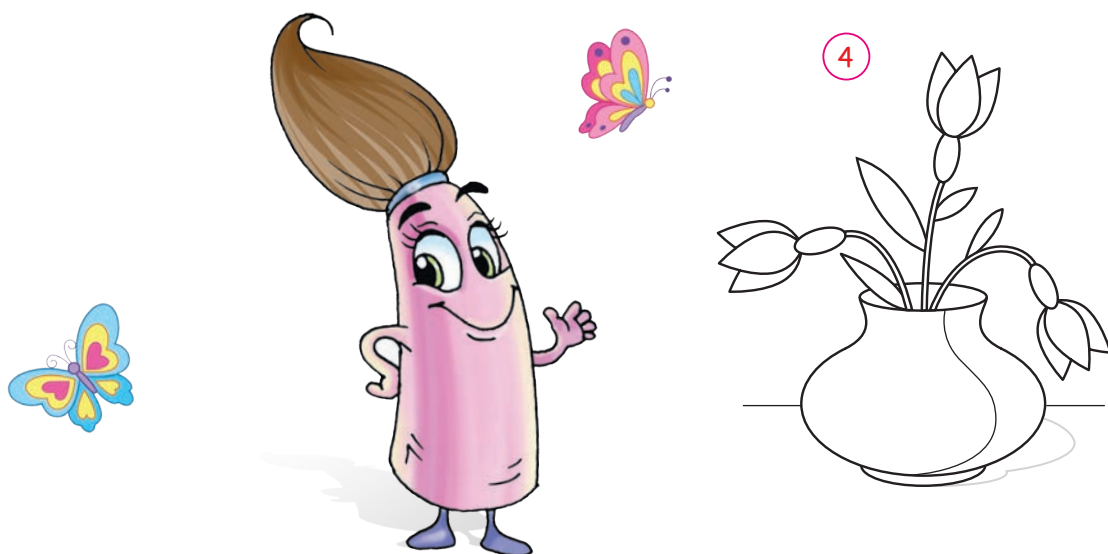
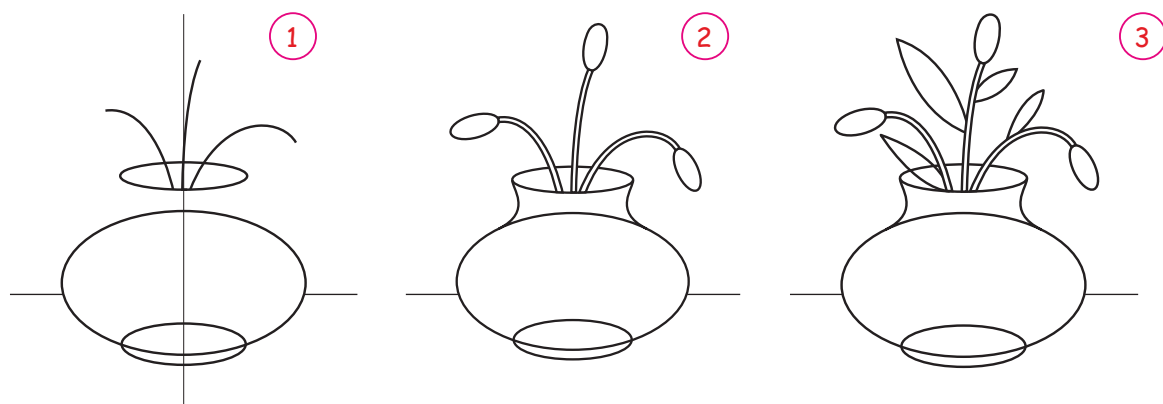

Иш дептеринин 31-бетине
байчечекей гүлүнүн сүрөтүн тарт.

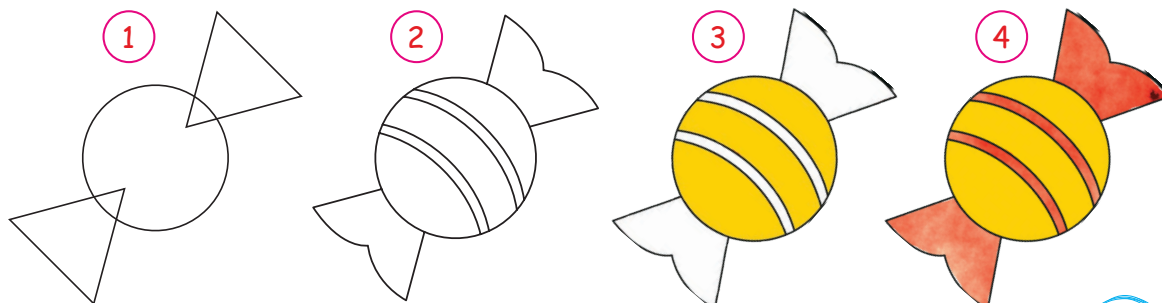
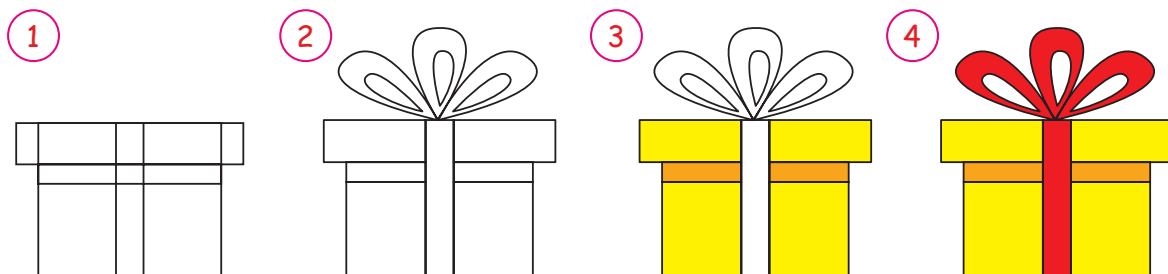
«Вазадагы гүлдөр» темасында сүрөт иштөө

Иш дептеринин 33-бетине «Вазадагы гүлдөр» темасында сүрөт тарт.

«Апакеме белек» темасында сүрөт иштөө

Иш дептеринин 35-бетиндеги сүрөттү
сандар аркылуу боё.

1-текшерүү иши. «Гүлдесте» темасында сүрөт иштөө

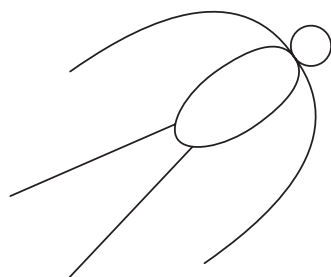

Иш дептеринин 37-бетине «Гүлдесте»
темасында сүрөт тарт.

«Өлкөбүздө Нооруз» темасында сүрөт иштөө

1

2

3

4

5

6

Иш дептеринин 39-бетине «Өлкөбүздө
Нооруз» темасында сүрөт тарт.

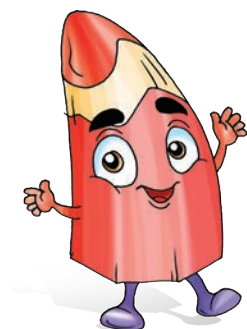
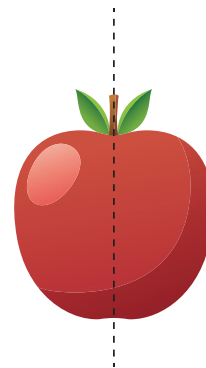
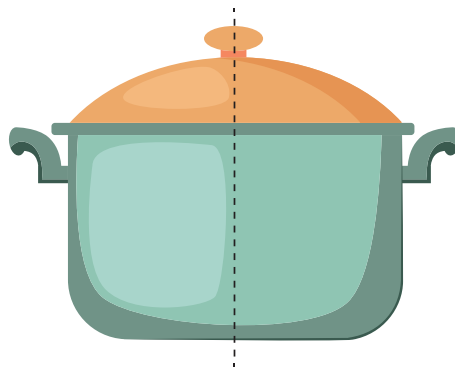
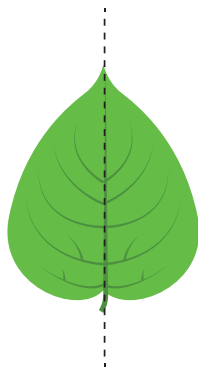
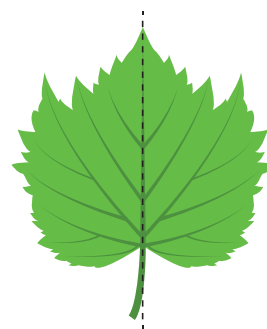
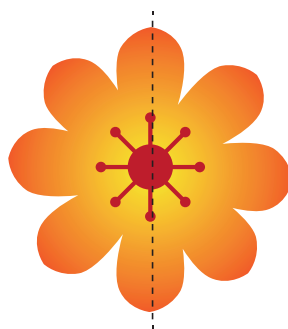
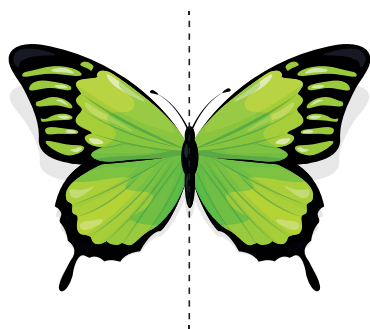

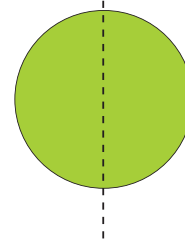
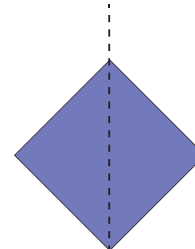
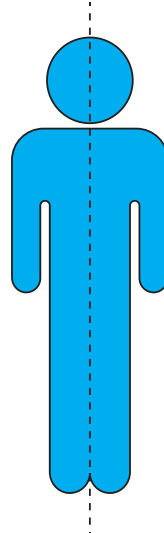
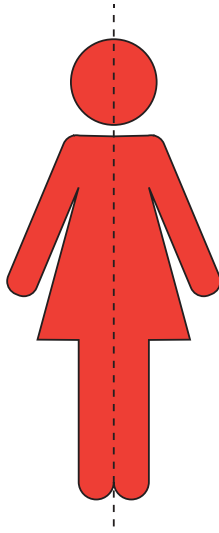
КОМПОЗИЦИЯ

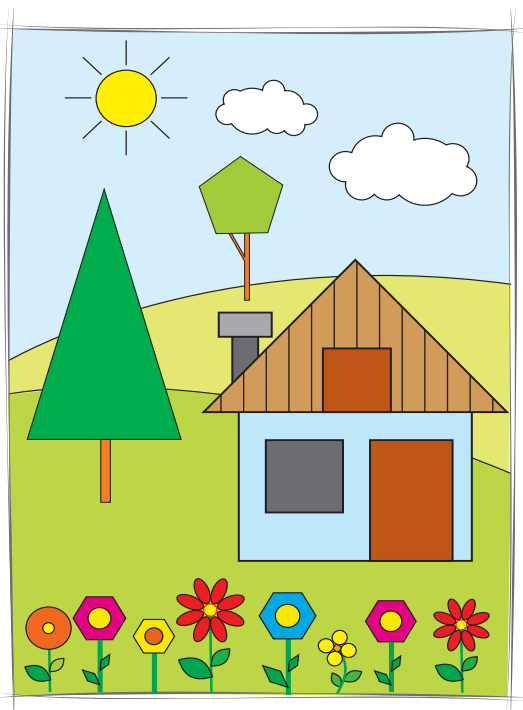
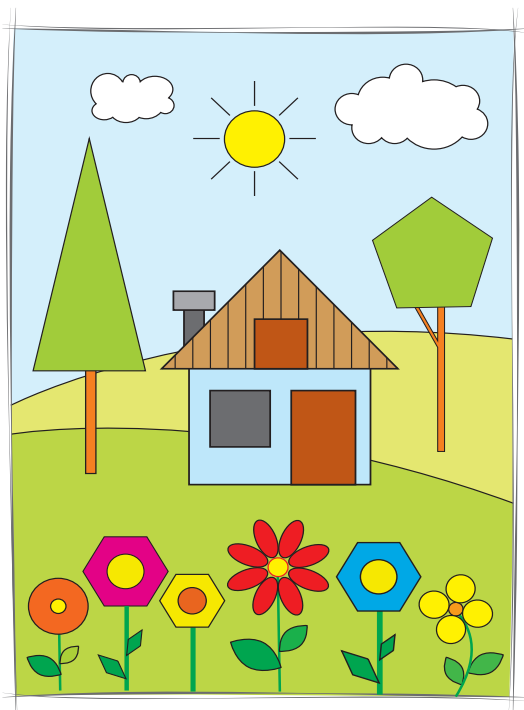

«Геометриялык фигуралардан турган жаратылыш» темасында композиция иштөө

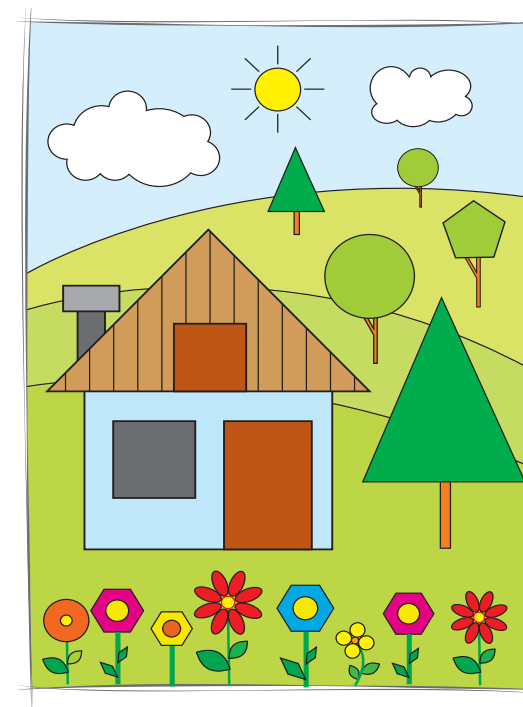
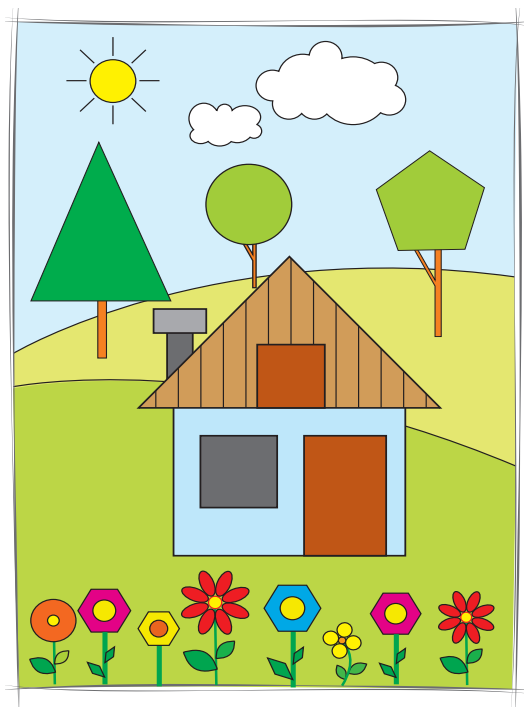

Симметрия –
эки жактын
барабардыгы.

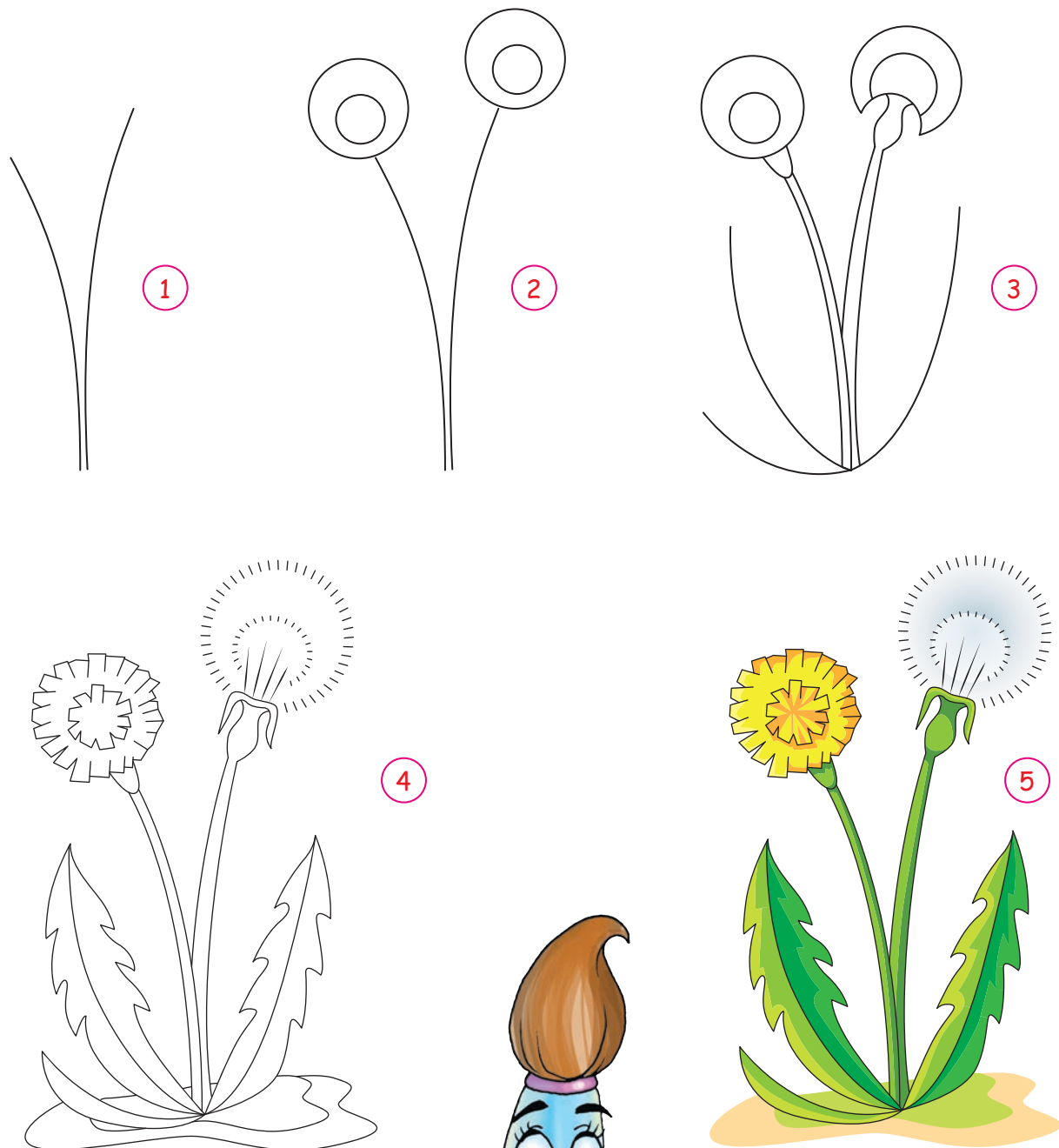
Композиция бул – сүрөттөө
элементтеринин өз ара көз
карандылыгы.

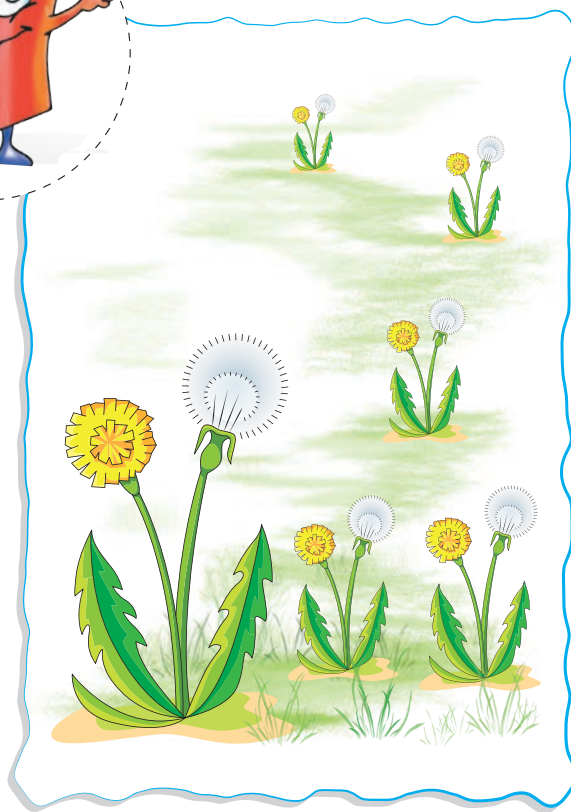
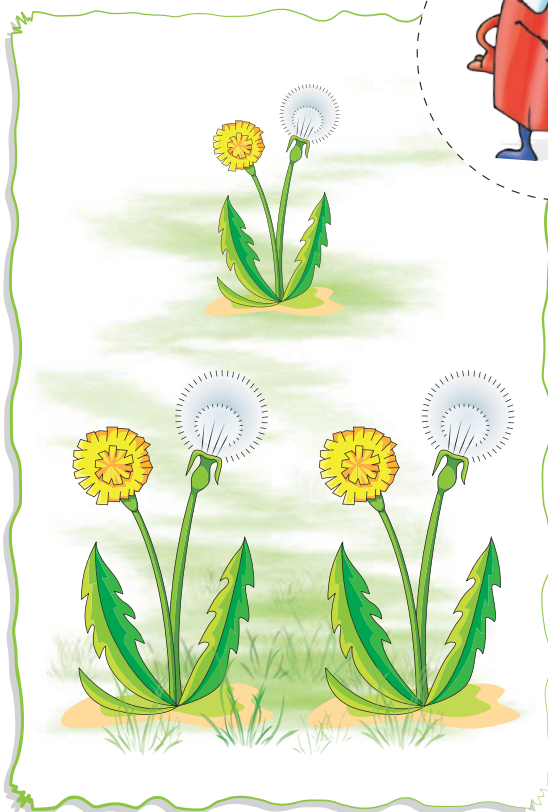
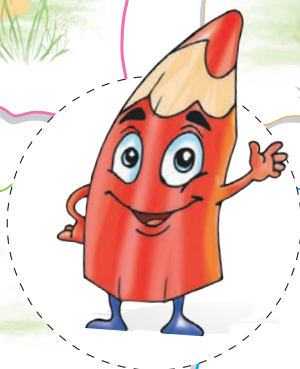

Иш дептеринин 41-бетине «Геометриялык
фигуралардан турган жаратылыш» тема-
сында композиция иштөө

«Каакым гүлү» (чөптөр менен) темасында композиция иштөө

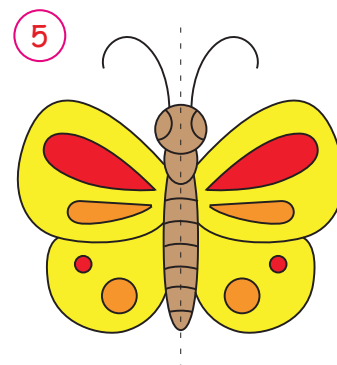
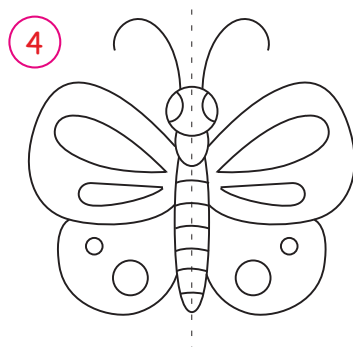
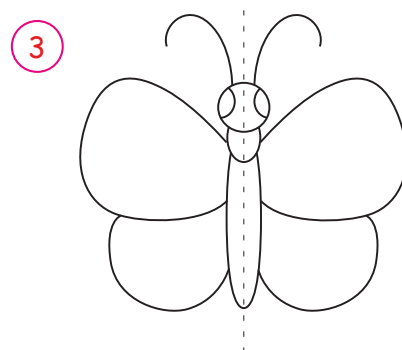
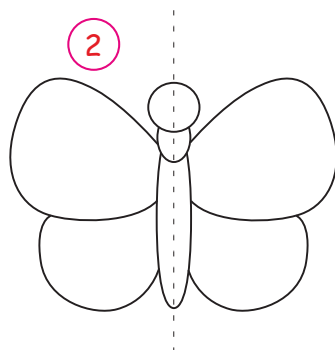
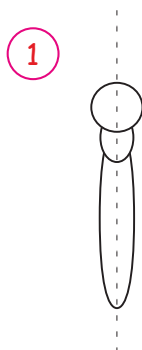

Иш дептеринин 43-бетине «Каакым гүлү»
(чөптөр менен) композициясын тарт.

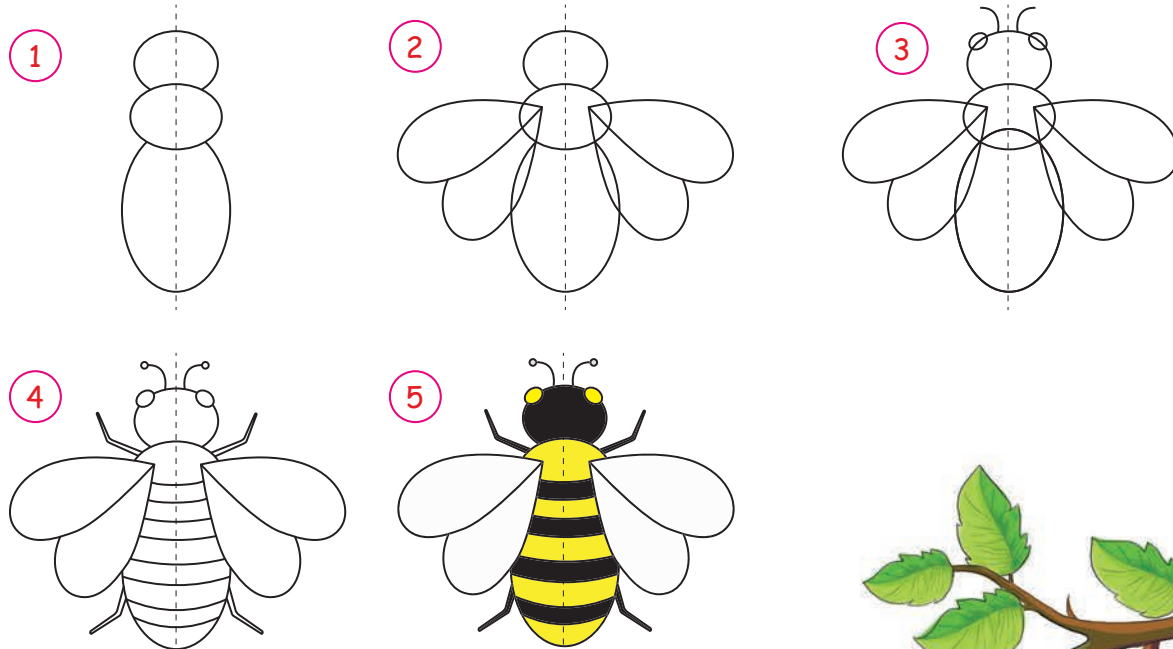
Көпөлөктөр (гүлдөрдүн үстүндө) темасында композиция иштөө

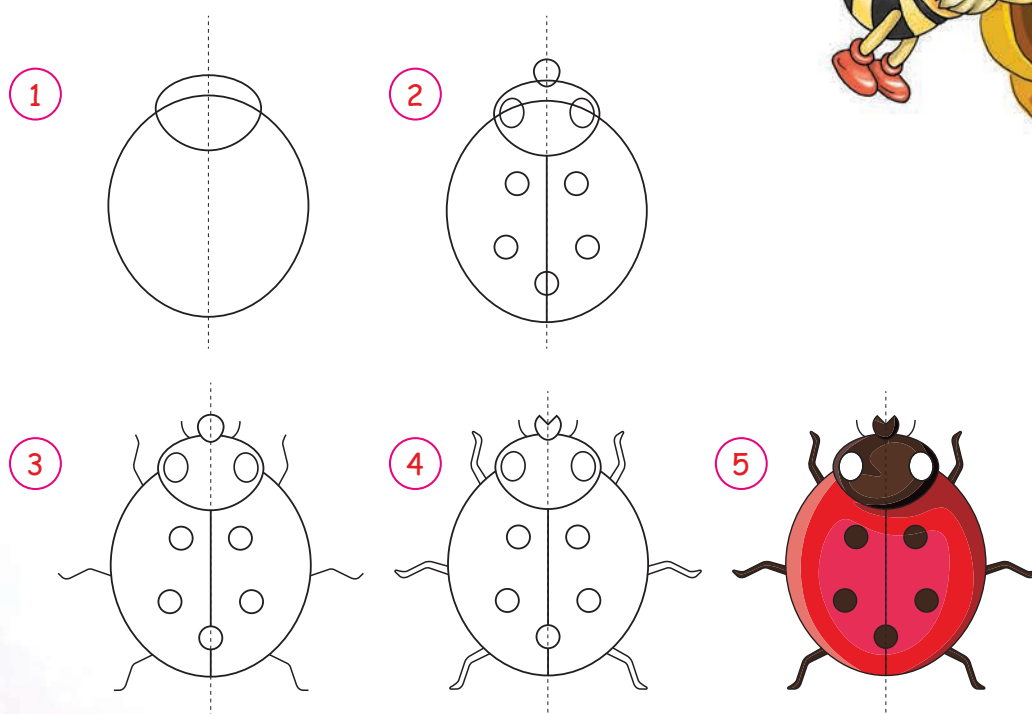
Иш дептеринин 45-бетине
«Көпөлөктөр» темасында сүрөт
тарт.

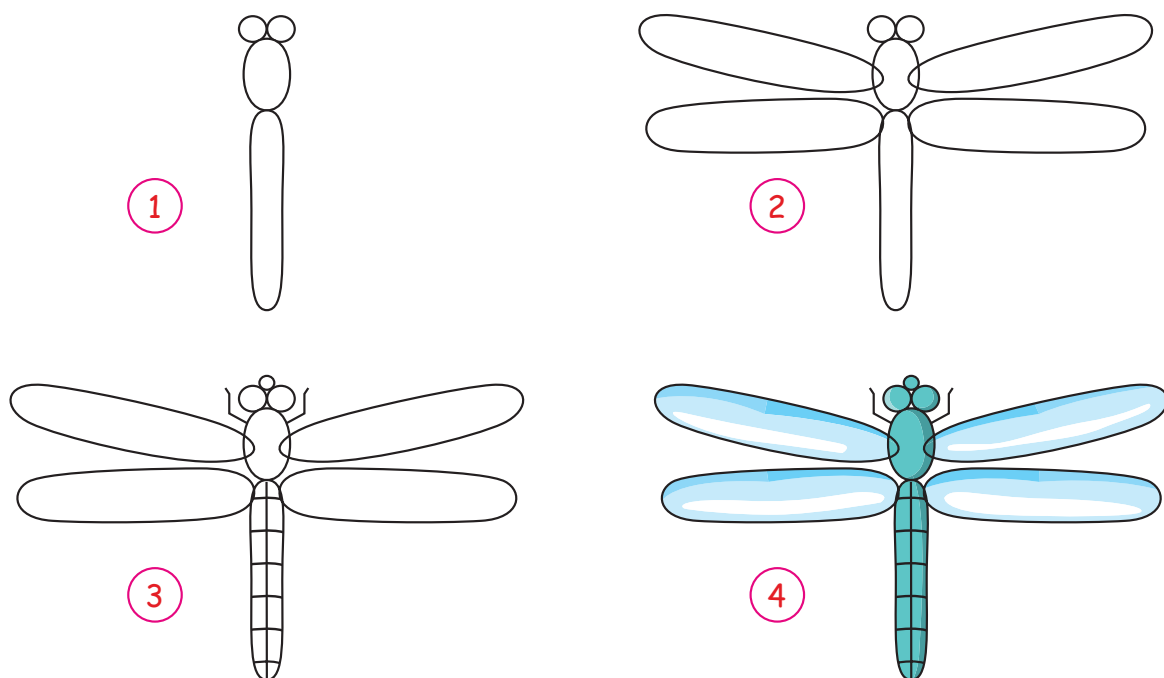
«Бал аары жана эл кайда көчөт коңузу» (бал аарынын уясы жана гүлдөрү) темасында композиция иштөө

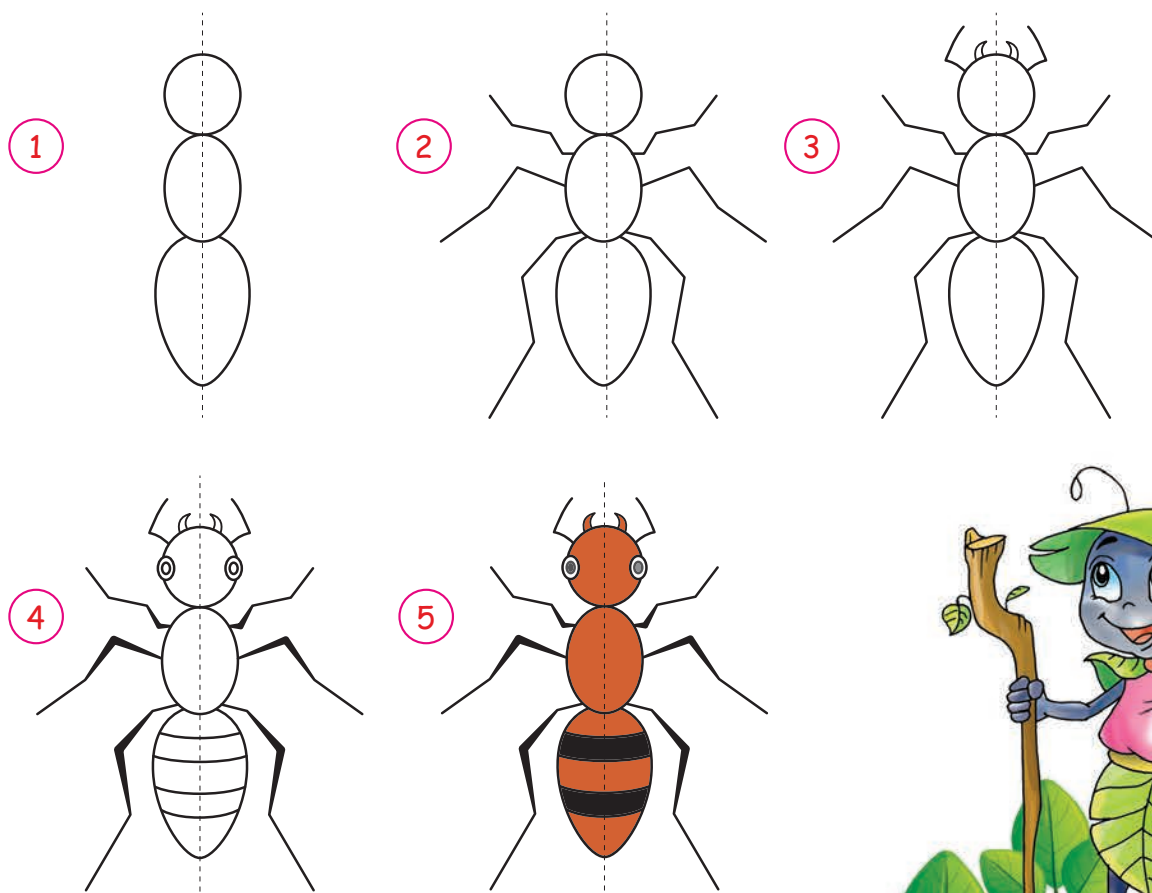

Иш дептериндин 47-бетине
«Бал аары жана эл кайда көчөт
коңузу» темасында сүрөт тарт.

«Йинелик жана кумурска» (дарактын бутагында жана жалбырактарында) темасында композиция иштөө

Иш дептеринин 49-бетине «Ийнелик жана кумурска» темасында сүрөт тарт.

«Жаратылыш койнундагы курт-кумурскалар» темасында КОМПОЗИЦИЯ ИШТӨӨ

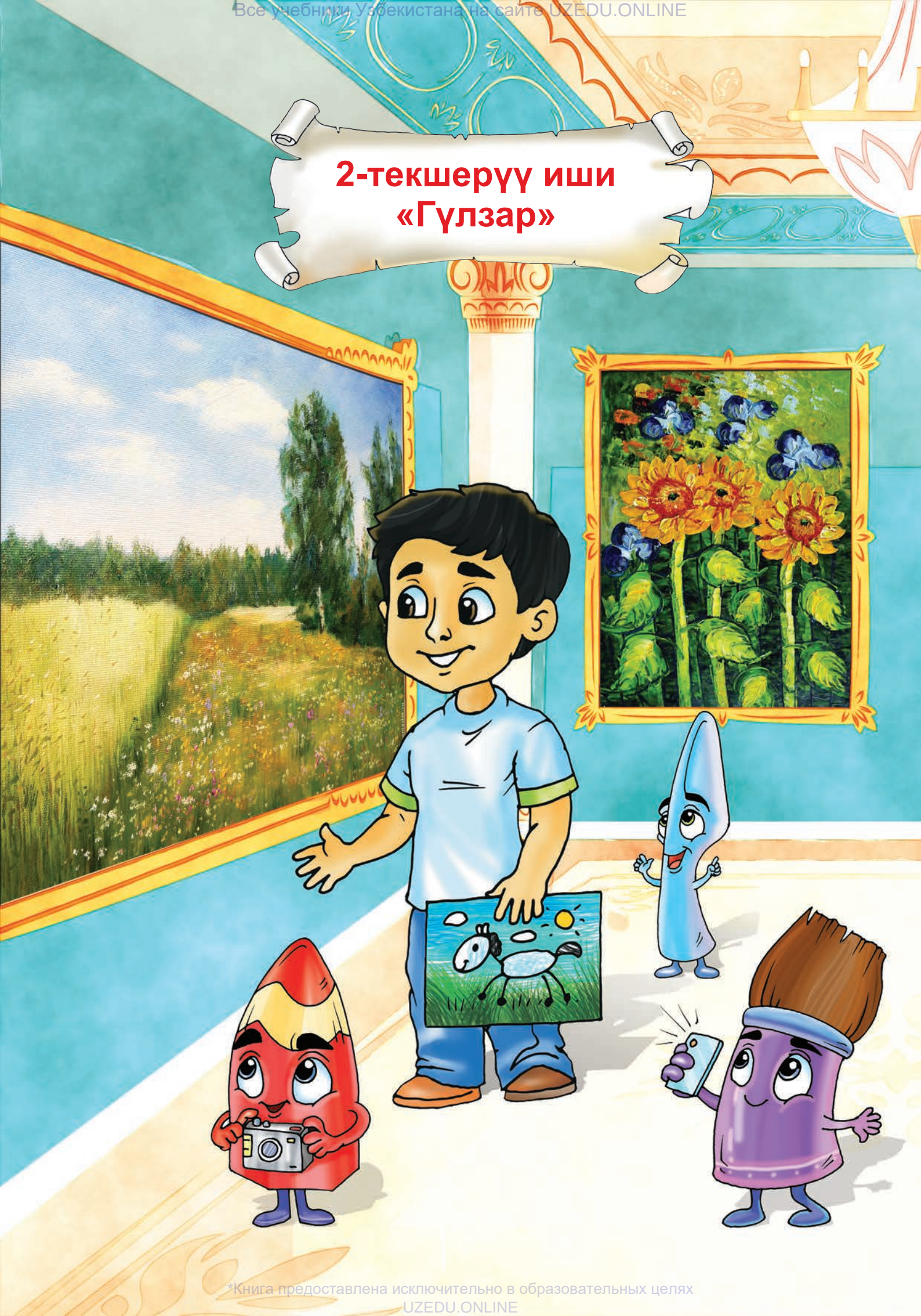

Иш дептеринин 51-бетине «Жаратылыш
койнундагы курт-кумурскалар» темасында
сурет тарт.

2-текшерүү иши «Гүлзар»

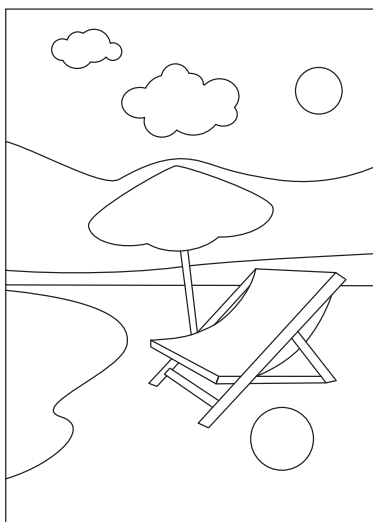

Иш дептеринин 53-бетине «Гүлзар»
темасында сүрөт тарт.

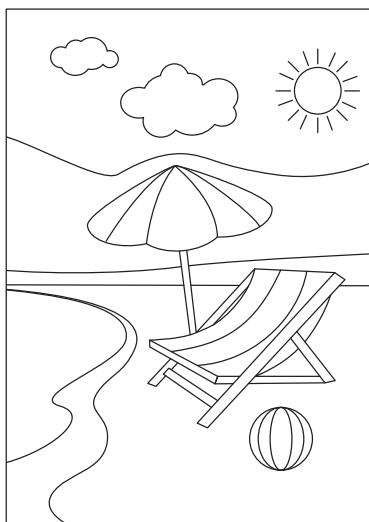

«Жайкы саякат» темасында КОМПОЗИЦИЯ ИШТӨӨ

1

2

3

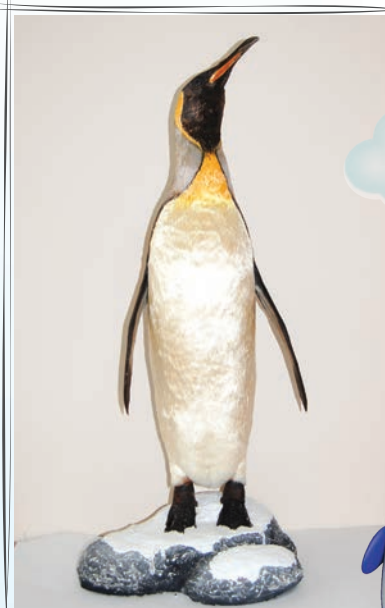

Иш дептеринин 55-бетине «Жайкы саякат» темасында сүрөт тарт.

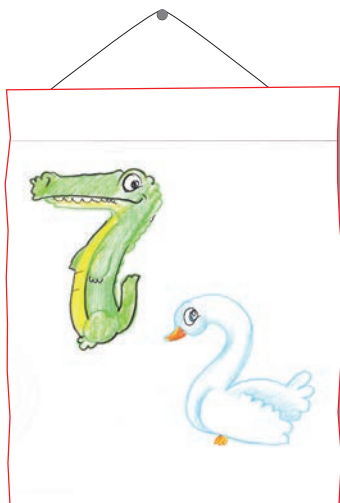
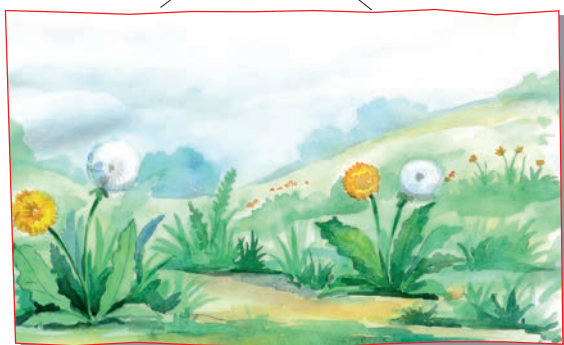
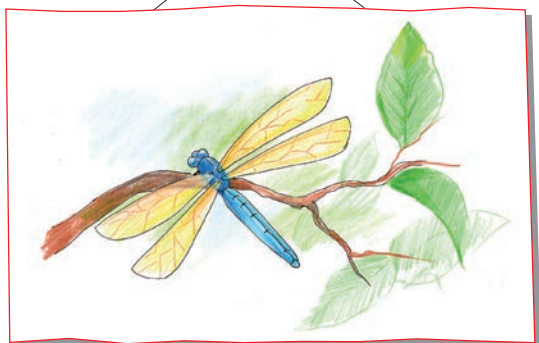

Жаратылыш музейине саякат

Менин алгачкы сүрөттөрүм

O'quv nashri

Alfiya Salixova, Dildfuza Shayakubova, Barno Yunusova

Tasviriy san'at

*Umumiy o'rta ta'lim maktablarining
1-sinfi uchun darslik
(Qirg'iz tilida)*

Художник Умид Сулайманов

*Которгон Гүлзада Шерматова
Редактору Абиба Юнусалиева
Техн.редактору Акмал Сулайманов
Дизайнер Дилмурод Мулла-Ахунов
Көркөм редактор Сарвар Фарманов
Компьютерде даярдаган Алимардан Акилов*

Басууга 07.06.2021-жылы уруксат берилди.
Форматы 60x84 1/8. Ариал гарнитурасы.
Кегли 18 шпондуу. Офсеттик басма.
Шарттуу басма табагы 8,37.
Эсептик басма табагы 9,26.
Нускасы 972. Буюртма № ____.

“Kolorpak” ЖЧК басмаканасында басылды. Ташкент шаары,
Юнусабад району, Янгишахар көчөсү, 1-А.

COLORPACK